

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə əlaqədar instaqram səhifəsində paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə əlaqədar rəsmi instaqram səhifəsində paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir: "Xalqımıza qarşı törədilmiş cinayətləri unutmayacağıq və tariximizin təhrif olunmasına heç vaxt imkan verməyəcəyik! Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin".

Dövlət kapital qoyuluşunda daha fəaldır

Azərbaycanda aparılan sosial-iqtisadi islahatlarda iqtisadiyyatın investisiyalaşdırılması mühüm yer tutur. İndiki çətin şəraitdə dövlət bu işə daha həssas yanaşır. Bunu Dövlət Statistika Komitəsinin cari ilin yanvar-fevral ayları üçün açıqladığı statistik rəqəmlərdən aydın görmək olur. Belə ki, yanvar-fevral aylarında ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 2 milyard 206,9 milyon manat və ya 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 60,1 faiz çox vəsait yönəldilmişdir. Hesabat dövründə neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 2,4, qeyri-neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 2,3 dəfə artmışdır. Yatırılan ümumi sərma-yonin 1 milyard 125,5 milyon manatı məhsul istehsalı, 968,5 milyon manatı xidmət sahələrinin, 112,9 milyon manatı isə yaşayış evlərinin tikintisinin payına düşmüşdür.

Heydər Əliyev ili

Ziyalıların böyük himayədarı

Tarixinin müxtəlif tələyikli mərhələlərində xalqları ağır sınaqlardan çıxarmaq vəzifəsi həmişə müvafiq dövrlərin böyük şəxsiyyətlərinin üzünə düşüb. Təsədüfi deyil ki, hər bir xalq öz tarixi şəxsiyyətləri ilə fəxr edir, onların yaratdığı irsə böyük ehtiramla yanaşır.

Xalqımız da müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, ölkəmizin müstəqilliyi, inkişafı naminə böyük və əvəz-edilməz işlər görmüş, Heydər Əliyev şəxsiyyəti ilə hər zaman fəxr edəcək, onu qürur hissi ilə xatırlayacaq.

Gələcəyimizin naminə Heydər Əliyev siyasətinin fəlsəfi mahiyyətini açıb göstərmək, onu yaşatmaq və nəsilə ötürmək olduqca vacib və əhəmiyyətli bir vəzifədir. Çünki Heydər Əliyevin siyasi, dövlətçilik və milli ideologiya ilə bağlı baxışları, fəlsəfi-nəzəri irsi Azərbaycan ictimai-siyasi fikrinin inkişafına təsir edir və xüsusi mərhələ təşkil edir. Heydər Əliyevin gərgin zehni və fiziki əməyinin, uzaqgörənliyinin nəticəsində Azərbaycanın ictimai-siyasi, iqtisadi mənzərəsi önəmli şəkildə dəyişdi.

Dövlətçilik ənənələrimiz sübut edir ki, ölkəmizin ərazisində mövcud olmuş qədim dövlətlər də, orta əsrlərdəki böyük imperiyalar da, müstəqil dövlət qurumları olan xanlıqlar da, respublikalar da, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti və Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası, bugünkü müstəqil Azərbaycan da milli dövlətçiliyin ayrı-ayrı müstəqil təzahürələridir. Bu dövlətlər həm də böyük vahid tarixi prosesin ayrı-ayrı hissələrini təşkil edir.

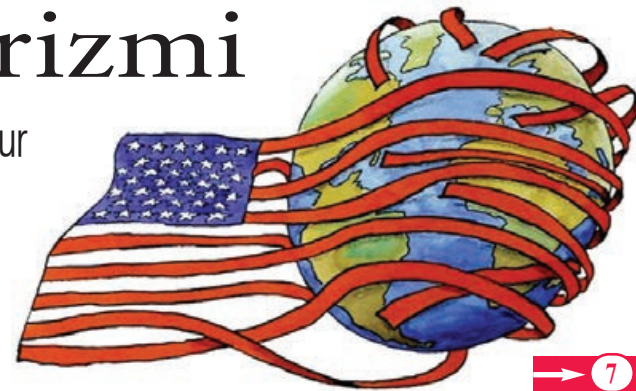
ABŞ-nin "demokratiya" totalitarizmi

Dünyanın ən böyük hüquq pozucusunun Qafqazın ən böyük repressiv dövləti ilə dostluğu təəccüb doğurur

Dünyaya "demokratiya dərsi" keçən bir ölkə necə oldu ki, 30 il Azərbaycan torpaqlarında vandalizm aktının törədilməsinə, 1 milyona yaxın vətəndaşın öz evindən didərgin salınmasına, onların adı yaşamaq haqqının öləndən alınmasına qarşı heç bir

sanksiya qəbul etmədi. Əksinə, ərazisi işğal edilən vətəndaşları yurd-yuvasından didərgin salınan, köməyə ehtiyacı olan bir ölkəyə qarşı hətta yardımların göstərilməsinə qadağan edən sənədi qəbul edərək əsl xislətini dünyaya nümayiş etdirdi. Daim

erməni lobbisinin girovuna çevrilən ABŞ-nin qəbul etdiyi həmin sənəd bu ölkənin insan hüquq və azadlıqlarına verdiyi "qiymətin" əyani təzahürü idi. Bununla da dünya bir daha ABŞ-nin "demokratiya" totalitarizminə şahidlik etmiş oldu.

Çökən Hayastan yolunu düzgün seçməlidir

Erməni "siyasətçiləri" illərdir Qarabağda yaşayan soydaşlarını özlərinin fantaziyalarının əsirinə çeviriblər.

Görünən budur ki, beynləri "böyük Ermənistan havası"na uyan haylar öz çürük niyyətlərini sınaqdan keçirmək üçün həmişə ikinci, üçüncü, hətta ən axırıncı

dərəcəli hesab etdikləri Qarabağ ermənilərini qurbanlıq seçiblər. 11 min əsgəri fərarilik edən, ordusu tamamilə darmadağın olan, canlarını xilas etmək üçün yüz-

lərbə əsgəri əsir düşən, 30 illik işğal müddəti zamanı yalnız istehkamlar tikən və tikdikləri istehkamlar özlərinə məzar olan "bir orduya" güvənib yenidən xam xəyalə düşməyin bir adı var: axmaqlıq!

Ermənilər xofdadır:

"Laçını unutduq, sırada Xankəndidi"

Son günlərdə cərəyan edən siyasi hadisələr fonunda bir daha azərbaycanlıların Qarabağ və digər tarixi torpaqlarına qayıdacaqları ilə bağlı səslənən fikirlərin Hayastanda nə dərəcədə ciddi qəbul edildiyi bu ölkənin mediasında və sosial şəbəkələrin erməni seqmentində aydın görünür.

Əslində, ermənilərin bu məsələdə haqsız olduğu da deyilə bilməz. Axı, Azərbaycan lideri İlham Əliyev ermənilərin etiraf etdiyi kimi bütün vədlərini yerinə yetirir.

Azərbaycan Ordusunun yeni Laçın yolunun istifadəyə verilməsi ilə əlaqədar sözügedən ra-

yonunun Cağazur və Zabux kəndləri arasında yerləşən bir neçə hakim yüksəklik, əsas və yardımçı yollar, eləcə də sərhədboyu geniş sahələrə nəzarətə götürməsi Ermənistanda əsas müzakirə mövzusuudur.

Qərbi Azərbaycan İcması 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə bağlı bəyanat yayıb

Ermənistan BMT-nin Nizamnaməsinə, Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsinə və insan hüquqları sahəsində çoxsaylı beynəlxalq konvensiyalara tərəf olsa da, irqçi siyasətini davam etdirir. Bu ölkə azərbaycanlıların öz evlərinə təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə geri qayıtmasına mane olur, azərbaycanlılara qarşı insanlıq əleyhinə cinayətlər və terror aktları törətmiş Qaregin Njde, Andranik Ozanyan, Drastamat Kanayan, Monte Melkonyan kimi ünsürləri şöhrətləndirilir və Njdeizm kimi nasist ideologiyaları dövlət səviyyəsində təşviq edir.

31 Mart soyqırımı tarixin qan yaddaşdır

Ermənilərin 1918-ci ilin martında havadarlarının köməyi ilə azərbaycanlılara qarşı törətdikləri soyqırımının miqyası olduqca böyükdür. Azərbaycan xalqı son iki əsrdə erməni vandalizmi və terrorizminə məruz qalıb. İstər XIX, istərsə də XX yüzillikdə təvəzükərməni millətçiləri xalqımıza qarşı milli-etnik zəmində kütləvi qətləmlər törədib, soyqırımı aktları həyata keçirib, bəşəriyyət əleyhinə qəddar və amansız cinayətlərə imza atıblar. 31 Mart soyqırımı da tarixin və xalqımızın hafizəsinə əbədi həkk olunmuş qan yaddaşdır.

Qanlı izlərlə yaddaşlaşan tarix

İkinci Dünya müharibəsində faşist Almaniyasına qarşı döyüşlərdə SSRİ-nin qələbəsi beynəlxalq aləmdə onun nüfuzunu xeyli gücləndirmişdi. Belə bir dövrdə SSRİ Ali Sovetinə seçkilər kampaniyası genişlənir, deputatlığa namizədlərlə seçicilərin görüşləri təşkil olunurdu. 1946-cı il fevralın 1-də Ermənistan KP MK-nin birinci katibi Q.Arutunyanın seçicilərlə

görüşü keçirildi. O, müharibədə SSRİ-nin qələbəsindən danışıdı, Stalinin böyük rolunu qeyd etdi, A.Mikoyanın xidmətlərini sadaladı, eyni zamanda xaricdə yaşayan çoxlu erməninin Ermənistana gəlmək arzusunun bahs etdi. Bildirdi ki, Yunanıstandan 8000, Tehrandan 17000, Cənubi Amerikadan 32000, Suriya və Livandan 50000 erməni köçmək arzusunda. Er-

Həm niyə İrandan şübhələnir?

Fazil Mustafaya qarşı sui-qəsdə qlobal terrorizm beşiyinə çevrilən ölkənin izləri aydın görünür

Azərbaycanda İranın yaratdığı casus şəbəkələri ard-arda ifşa edilir. Martın 28-i isə Azərbaycan xüsusi xidmət orqanlarının peşə bayramı günüdür və Fazil Mustafa da məhz həmin gün terror aktına məruz qalıb. Bu, xüsusi xidmət orqanlarımızın ölkədə sabitliyi və təhlükəsizliyi peşəkar səviyyədə təmin etməsinin terrorçu İranın xoşuna gəlmədiyinin bariz göstəricisidir.

Donald Trampın tezliklə həbs olunacağı ehtimal edilir

Eks-prezidentə qarşı rəsmi olaraq cinayət işi açılması barədə qərar verilib

Donald Tramp ABŞ-nin barəsində rəsmən cinayət işi açılan ilk eks-prezidenti kimi tarixə düşdü. Bu qərarın lehinə Manhattanın Böyük Münsiflər heyəti səs verib.

Xəbəri ilk olaraq Amerika qəzetləri yayıb və yalnız üç saat sonra bu faktı Manhattan dairəsinin prokuroru Elvin Breq-qin ofisi təsdiqləyib. Breq-qin yanvar ayında Trampın mühakimə olunmasına qərar vermək üçün Böyük Münsiflər heyətini toplayıb.

Zaqatala rayonunun Yevlax-Zaqatala-Gürcüstanla dövlət sərhədi (150 km)-Əliabad-Bəhmətli-Kürdəmir-Lahic avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. On doqquz min nəfər əhəlinin yaşadığı 4 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Yevlax-Zaqatala-Gürcüstanla dövlət sərhədi (150 km)-Əliabad-Bəhmətli-Kürdəmir-Lahic avtomobil yolunun tikintisi məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nin 1.31.10-cu yarımböndünə uyğun olaraq, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 6,7 milyon (altı milyon yeddi yüz min) manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 mart 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində, "Kredit ittifaqları haqqında", "Tütün və tütün məmulatı haqqında", "Banklar haqqında" və "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci və 13-cü bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 3 (I kitab), maddə 126; 2002, № 12, maddə 702; 2004, № 7, maddə 505; 2006, № 2, maddə 66, №11, maddə 923, № 12, maddələr 1005, 1006; 2007, № 1, maddə 4, № 8, maddə 745, № 11, maddə 1053, № 12, maddə 1218; 2008, № 7, maddə 602; 2010, № 2, maddə 70, № 3, maddə 171, № 5, maddə 380, № 7, maddə 578; 2011, № 7, maddələr 585, 620, № 12, maddə 1110; 2014, № 12, maddə 1515; 2019, № 2, maddə 185, № 3, maddə 372, № 5, maddə 800, № 12, maddə 1906; 2020, № 7, maddə 832, № 12 (I kitab), maddə 1424; 2021, № 4, maddə 308, № 6 (I kitab), maddə 541, № 7, maddə 711, № 8, maddə 894; 2022, № 1, maddə 11, № 6, maddə 580, № 8, maddə 828; Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 2 dekabr tarixli 666-VIQD nömrəli, 20 dekabr tarixli 739-VIQD nömrəli və 27 dekabr tarixli 776-VIQD nömrəli qanunları) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 32.2.2-ci maddədə "idarələrində" sözü "təşkilatlarına" sözü ilə əvəz edilsin;

1.2. 105-ci maddənin ikinci cümləsində "idarələrindəki" sözü "təşkilatlarında" sözü ilə əvəz edilsin.

Maddə 2. "Kredit ittifaqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 7, maddə 485; 2001, № 12, maddə 736; 2010, № 10, maddə 839; 2016, № 3, maddə 408; 2019, № 1, maddə 32, № 6, maddə 993, № 8, maddə 1366; 2021, № 7, maddə 704, № 12, maddə 1298) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 4-cü maddənin 1.2-ci bəndinə "nizamnamədə" sözü əvəzlənərək "Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin tələbləri nəzərə alınmaqla" sözləri əlavə edilsin;

2.2. 10-cu maddə üzrə:

2.2.1. 1.3-cü bənddə "nizamnaməsində və digər normativ sənədlərdə" sözləri "Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin tələbləri nəzərə alınmaqla" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.2.2. 2.4-cü bənddə "müqavilə şərtlərinə" sözlərindən əvvəl "Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin tələbləri nəzərə alınmaqla" sözləri əlavə edilsin.

Maddə 3. "Tütün və tütün məmulatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 9, maddə 568; 2002, № 5, maddə 240; 2003, № 1, maddə 6; 2007, № 5, maddə 397, № 10, maddə 938; 2009, № 12, maddə 945; 2016, № 1, maddə 28; 2017, № 1, maddə 2, № 12 (I kitab), maddə 2244; 2018, № 12 (I kitab), maddə 2476; 2022, № 8, maddə 833) 8.3-cü maddəsində "Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq" sözləri "Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin tələbləri nəzərə alınmaqla" sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 4. "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 3, maddə 130; 2005, № 4, maddə 276; 2007, № 5, maddə 401, № 6, maddə 562, № 11, maddə 1070; 2008, № 11, maddə 960; 2009, № 6, maddə 404, № 7, maddə 517; 2010, № 4, maddə 276, № 10, maddə 839; 2011, № 7, maddə 590; 2013, № 7, maddə 790; 2014, № 7, maddə 772, № 12, maddə 1517; 2015, № 11, maddə 1262; 2016, № 3, maddə 406, № 6, maddə 975; 2017, № 4, maddə 521, № 11, maddə 1956, № 12 (I kitab), maddə 2227; 2018, № 1, maddə 33, № 5, maddə 842, № 7 (I kitab), maddə 1389, № 12 (I kitab), maddə 2466; 2019, № 1, maddələr 32, 50, № 4, maddə 599, № 6, maddə 999, № 7, maddə 1185, № 8, maddə 1365; 2020, № 5, maddə 515; 2021, № 1, maddə 8, № 11, maddə 1206, № 12, maddə 1298; Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 2 dekabr tarixli 671-VIQD nömrəli, 20 dekabr tarixli 706-VIQD nömrəli, 23 dekabr tarixli 754-VIQD nömrəli və 30 dekabr tarixli 785-VIQD nömrəli qanunları) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

4.1. 1.0.9-cü maddədə "(müddətin uzadılması hüququ ilə)" sözləri çıxarılsın və həmin maddədə "(komissiyon haqlar)" sözləri "və (və ya) müqavilədə göstərilən digər ödənişlər" sözləri ilə əvəz edilsin;

4.2. 36.6-cı maddənin ikinci abzası aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, kreditin verilməsinə görə faiz (və ya) digər haqqın məbləği və ya hesablanma qaydası tərəflərin razılaşması ilə müəyyən edilir. Faizlər, o cümlədən gecikdirilmiş vaxt üçün hesablanan faizlər və digər haqlar yalnız borcun qaytarıldığı gündə ödənilməmiş əsas borc qalıq məbləğinə hesablanır."

Maddə 5. "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2010, № 2, maddə 72; 2013, № 7, maddə 789; 2014, № 10, maddə 1160; 2016, № 3, maddə 407, № 4, maddə 641; 2017, № 12 (I kitab), maddə 2228; 2018, № 5, maddə 844, № 6, maddə 1171; 2019, № 1, maddə 32, № 5, maddə 815; 2021, № 12, maddə 1298; Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 20 dekabr tarixli 713-VIQD nömrəli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

5.1. 3.4-cü maddəyə "məbləği" sözü əlavə edilsin.

5.2. 17.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin: "17.2. BOKT tərəfindən kreditlərin verilməsi Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin tələbləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilir."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 fevral 2023-cü il

Baş nazir Əli Əsədov ilə Qazaxıstanın Baş naziri Alixan Smailov arasında telefon danışığı olub

Martın 31-də Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov ilə Qazaxıstan Respublikasının Baş naziri Alixan Smailov arasında telefon danışığı olub.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Baş nazir Əli Əsədov Alixan Smailovu yenidən Qazaxıstan Respublikasının Baş naziri vəzifəsinə təyin edilməsi münasibətilə təbrik edib, ona gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Telefon danışığı əsnasında iki ölkə arasında dostluq münasibətlərinin və müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın inkişafı müsbət qiymətləndirilib, Azərbaycan-Qazaxıstan strateji tərəfdaşlığının perspektivləri müzakirə olunub.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova BMT-nin yüksək səviyyəli iclasında çıxış edib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Amerika Birləşmiş Ştatlarının Nyu York şəhərində işğızır səfəri çərçivəsində Birləşmiş Millətlər Təşkilatında (BMT) keçirilən "Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olunmasında transformativ həll yolu kimi sifir tullantıların rolu" mövzusunda keçirilən yüksək səviyyəli iclasda iştirak edib.

Qeyd edək ki, yüksək səviyyəli iclas Türkiyə Respublikasının Birinci xanımı Əminə Ərdوغان tərəfindən irəli sürülmüş "Sifir tullantı" təşəbbüsü əsasında qəbul olunmuş BMT Baş Assambleyasının qətnaməsinə həsr edilib.

Bu barədə Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumatda qeyd edilir ki, hazırda Azərbaycanın BMT-də nümayəndəliyində çalışan Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova deyib ki, bəşəriyyət olaraq birlikdə bu problemlərə qarşı mübarizə aparmalıyıq. Bütün digər məsələlərdə olduğu kimi, bu məsələlərdə də dünya bəşər bəyükdür.

Sonra Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova çıxış edib. Tədbirin çox aktual bir mövzuya həsr olduğunu bildiren spiker Sahibə Qafarova deyib ki, bəşəriyyətin üzvləşdiyi bütün ciddi problemlər arasında ətraf mühitin qorunması çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. O vurğulayıb ki, indiki və gələcək nəsillər naminə dünyanın daha yaxşı hala gətirilməsi bizim ortaq məsuliyyətimizdir. Sahibə Qafarova bu monada Türkiyə Cümhuriyyətinin birinci xanımı Əminə Ərdوغان tərəfindən irəli sürülmüş "Sifir tullantı" təşəbbüsünün önəmi qeyd edib.

O, 2017-ci ildə milli səviyyədə irəli sürülmüş bu təşəbbüsün hazırda BMT Baş Assambleyasının qətnaməsi şəkildə dünya miqyasında dəstək qazanması diqqət edərək Azərbaycan Respublikasının bu qətnaməyə dəstəyini onun həmmüəllifi olmaqla nümayiş etdirdiyini diqqətə çatdırıb. Eyni zamanda Milli Məclisin Sədri vurğulayıb ki, Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı Mehriban xanım Əliyeva "Ümumi evimiz olan Dünya üçün Sifir Tullantı üzrə Qlobal Öhdəliyi dair Bəyannamə"ni imzalayıb.

Çıxışda qeyd olunub ki, ətraf mühitin mühafizəsinə bütün elementlərin geniş tətbiqi ilə kompleks yanaşma uğura aparar yeganə səmərəli yoldur. Bu monada, Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri ümumi hədəflərimizə çatmaq üçün mühüm çərçivədir. Bu məsələnin Azərbaycan üçün də prioritet təşkil etdiyini bildiren spiker Sahibə Qafarovanın sözlərinə görə, ölkəmizdə qəbul olunan milli plan və stratejiyalar ətraf

mühit məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilməklə, Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin prioritet və hədəflərinə uyğunlaşdırılıb. Belə ki, təmiz ətraf mühit və yaşıl inkişaf 2030-cu ilə qədər yeni inkişaf strategiyasının beş prioritet sahəsindən biri kimi müəyyən edilib. 2022-2026-cı illər üçün sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasında tullantıların səmərəli idarə edilməsi sisteminin daha da inkişaf etdirilməsi, tullantıların məlumat bazasının və elektron informasiya sisteminin yaradılması, tullantıların təkrar emalının əhatə dairəsinin genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Milli Məclisin Sədri çıxışında qeyd edib ki, bütün ölkələr indiki və gələcək nəsillər naminə ətraf mühiti qorumaq üçün monəvi və hüquqi öhdəlik daşıyırlar. Lakin təəssüf ki, heç də bütün ölkələr bu öhdəliklərə əməl etmir. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərinin 20 faizinin Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın işğal altında saxlanması

həm də ekoloji terrorla müşayiət olunub. Ermənistan məşəurətimizi və qoruqlarımızı məhv edib, təbii sərvətlərimizi qeyri-qanuni istismar edib, torpaqları və çayları, o cümlədən Ermənistanın Azərbaycan ərazisinə axan transsərhəd çayları çirkinləşdirib. Azərbaycan 2020-ci ildə ərazilərinin erməni işğalından azad edildikdən sonra həmin ərazilərdə genişmiqyaslı yenidənqurma və bərpa işlərinə başlayıb. Sahibə Qafarova diqqətə çatdırıb ki, hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdada "ağillı şəhərlər və kəndlər", "yaşıl enerji", "sifir tullantı" və "sifir tullantı" konsepsiyalarına uyğun olan ekoloji cəhətdən dayanıqlı şəhər və kəndlər salınır. Və bu yanaşmanın ilk uğurlu nümunəsi məcburi köçkünlərin artıq geri qayıtdığı Ağalı kəndidir.

Çıxışının sonunda spiker bir daha tədbirin əhəmiyyətini qeyd edib və iclasın işinə uğurlar arzulayıb.

"Azərbaycan"

Yaroslav KURFÜRST: "Çexiya Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü daim dəstəkləyir"

Bakıda Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi ilə Çex Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi arasında növbəti siyasi məsləhətləşmələr keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, məsləhətləşmələrdə nümayəndə heyətlərimiz Azərbaycan tərəfindən xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov, qarşı tərəfdən isə Çex Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Avropa məsələləri üzrə baş direktoru Yaroslav Kurfürst rəhbərlik ediblər.

Siyasi məsləhətləşmələr zamanı ölkələrimiz arasında ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərimiz hazırkı vəziyyəti, gələcək perspektivləri, o cümlədən siyasi, iqtisadi, ticarət, humanitar, konsulluq məsələləri, habelə beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq müzakirə olunub.

Müzakirələr zamanı nazir müavini X.Xələfov 2023-cü ildə iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 ilinin tamam olduğunu qeyd edərək, bu illər ərzində ölkələrimiz arasında qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanan səmərəli əməkdaşlıq əlaqələrinin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldiyini, bu prosedə yüksək səviyyəli siyasi dialoqun, rəsmi səfər mübadilələrinin, habelə parlamentlər arasında əməkdaşlığın mühüm rol oynadığını və münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi üçün geniş potensialın mövcud olduğunu bildirdi. O, Azərbaycanın təşəbbüsü və iştirakı ilə bəlgədə həyata keçirilən nəqliyyat, kommunikasiya layihələri haqqında məlumat verib və bu istiqad

mələrdə əməkdaşlıq üçün geniş imkanların olduğunu vurğulayıb.

X.Xələfov qarşı tərəfə postmünaqişə dövründə bölgədə yaranan yeni realiaqlar, işğaldan azad olunmuş Azərbaycan ərazilərində aparılan bərpa və quruculuq işləri haqqında ətraflı məlumat verib. Azərbaycanın Ermənistan ilə münasibətlərinin normallaşması, sülh gündəliyinin irəliləməsi, dövlət sərhədinin delimitasiyası, kommunikasiyaların açılması istiqamətindəki təşəbbüsləri barədə qarşı tərəfi məlumatlandıraraq, eyni zamanda Ermənistan tərəfindən törədilən təxribatların, xüsusilə də üçtərəfli Bəyannatdan irəli gələn öhdəliklərin yemirə yeritilməməsinin bölgədə sülh və əmin-amanlığın təmin edilməsinə töhd yaradığını diqqətə çatdırıb.

Y.Kurfürst Azərbaycan ilə Çexiya arasında ikitərəfli əlaqələrin hazırkı səviyyəsinin məmnunluğunu ifadə edib və 2015-ci ildə imzalanmış müvafiq Birgə Bəyannatdan irəli gələcək münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatdırılmasını, O, Çexiyanın Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü daim dəstəklədiyini, bölgədə davamlı sülhün və sabitliyin bərqərar olmasının əhəmiyyətini vurğulayıb. Cari il martın 3-də Praqada Azərbaycan-Çex Respublikası hökumətlərarası komissiyasının iclasının məhsuldar keçirildiyini və bunun iki ölkə arasında iqtisadi sahədə əməkdaşlığın inkişafına töhfə verdiyini bildirdi.

Görüş zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər regional və beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Dövlət Komissiyasının 2022-ci ilə dair "İllik hesabat"ı nəşr edilib

"Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2019-2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı"nın 4.1.23-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən işçi

qrupu tərəfindən hazırlanmış "İllik hesabat" jurnal formasında nəşr edilib.

Dövlət Komissiyasından AZƏRTAC-a bildirilib ki, qeyd olunan hesabatda 2022-ci il ərzində dövlət proqramının icrasına dair ümumiləşdirilmiş məlumat, o cümlədən təşkilati tədbirlər, normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, narkomanlığa qarşı mübarizə sa-

həsində vətəndaş fəallığının artırılmasına yönələn tədbirlər, hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən görülmüş işlər, narkotik asılılığı olan şəxslərin müəyyən edilməsi və müalicəsi, bu sahədə aparılan tədqiqatlar, narkomanlığa qarşı təbliğat və profilaktika işinin təşkili, həmçinin qeyri-hökumət və beynəlxalq təşkilatlar ilə aparılan iş öz əksini tapıb.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova BMT-nin mənzil qərargahında Türkiyədə baş vermiş zəlzələdə həyatını itirən insanların xatirəsinə həsr olunmuş guşəni ziyarət edib

Martın 30-da Türkiyə Respublikasının Birinci xanımı Əminə Ərdوغان, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi Antonio Quttereş və digər rəsmi şəxslər BMT-nin Amerika Birləşmiş Ştatlarının Nyu York şəhərində yerləşən mənzil qərargahında fevralın 6-da Türkiyədə baş vermiş zəlzələdə həyatını itirən insanların xatirəsinə həsr olunmuş guşəni ziyarət ediblər.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumatda qeyd edilir ki, ziyarətçilər həlak olunanların xatirəsinə yad edib, burada yaradılmış sorgu ilə tanış olublar. Sonda ziyarətçilər xatirə kitabını imzalayıblar.

"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 12-ci və 27-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 4 (I kitab), maddə 250, № 5, maddə 323; 2002, № 12, maddə 709; 2003, № 8, maddə 420; 2004, № 3, maddə 123, № 5, maddə 318, № 6, maddə 415, № 10, maddə 761, № 11, maddə 901; 2005, № 2, maddə 61, № 6, maddə 466, № 8, maddələr 684, 692, 693, № 11, maddə 996, № 12, maddə 1085; 2006, № 2, maddə 68, № 3, maddə 225, № 5, maddə 387, № 6, maddə 478, № 8, maddə 657, № 12, maddə 1005; 2007, № 2, maddə 80, № 6, maddə 560, № 8, maddə 295, № 5, maddə 404, № 7, maddə 517; 2010, № 2, maddə 75, № 3, maddə 171, № 4, maddələr 265, 266, 276; 2011, № 7, maddə 586, № 8, maddə 750, № 12, maddələr 1073, 1102; 2012, № 1, maddə 5, № 5, maddə 403, № 6, maddə 498; 2013, № 1, maddə 15, № 6, maddə 620, № 11, maddə 1280, № 12, maddələr 1469, 1478; 2014, № 2, maddə 96, № 7, maddə 768; 2015, № 3, maddə 254, № 5, maddə 512, № 7, maddə 814, № 10, maddə 1093; 2016, № 1, maddə 26, № 2 (I kitab), maddələr 186, 204, № 3, maddə 401, № 4, maddələr 640, 646, № 6, maddə 1005, № 7, maddə 1248, № 12, maddələr 1998, 2018; 2017, № 2, maddələr 151, 153, № 4, maddə 524, № 5, maddələr 703, 735, № 6, maddə 1035, № 11, maddə 1953, № 12 (I kitab), maddələr 2210, 2234, 2239; 2018, № 2, maddə 142, № 4, maddə 650, № 5, maddələr 845, 851, № 11, maddə 2212, № 12 (I kitab), maddələr 2467, 2518, 2526, 2533; 2019, № 1, maddələr 23, 50, № 5, maddələr 806, 812, 814, № 6, maddələr 994, 996, № 7, maddə 1202, № 8, maddə 1369, № 11, maddə 1681, № 12, maddə 1908; 2020, № 5, maddə 515, № 7, maddələr 822, 832, 839, 843, № 12 (I kitab), maddələr 1423, 1435; 2021, № 1, maddə 8, № 4, maddə 307, № 6 (I kitab), maddələr 556, 558, № 7 maddə 711, № 8, maddə 894, № 11, maddə 1206, № 12, maddə 1335; 2022, № 6, maddə 580, № 8, maddələr 824, 828, 833; Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 29 noyabr tarixli 651-VIQD nömrəli və 2 dekabr tarixli 669-VIQD nömrəli qanunları) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 1.1. 194.2-ci maddənin ikinci və 431.1-ci maddənin üçüncü cümləsində "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq" sözləri çıxarılsın;
- 1.2. 331-ci maddə üzrə:
 - 1.2.1. 331.1-ci maddəyə aşağıdakı məzmununda ikinci və üçün-cü cümlələr əlavə edilsin:

"Oqđ onun məzmununu dəyişilməz formada maddi daşıyıcıda əks etdirməyə imkan verən elektron və ya digər texniki vasitələrin köməyi ilə bağlanmışda da yazılı formaya riayət edilmiş hesab edilir və bu halda iradəsini ifadə edən şəxsi dürüst müəyyən etməyə imkan verən hər hansı üsuldan istifadə olunmuşdursa, imza tələbi yerinə yetirilmiş hesab edilir. Qanunla, digər hüquqi aktlarla və ya tərəflərin razılaşması ilə şəxsi dəqiq müəyyən etməyə imkan verən xüsusi üsul (üsullar) müəyyənləşdirilə bilər."
 - 1.2.2. 331.2-ci maddədə "Tərəflərin" sözü "Qanunda, digər hüquqi aktlarda və ya tərəflərin" sözləri ilə əvəz edilsin;
 - 1.2.3. 331.3-cü maddəyə "tərəflərin" sözündən əvvəl "qanunda, digər hüquqi aktlarda və ya" sözləri əlavə edilsin;
 - 1.2.4. 331.5-ci maddədə "formada bağlanmış" sözləri "ticarət zamanı bağlanması və elektron imza ilə təsdiq edilməsi" sözləri ilə əvəz edilsin;
 - 1.3. 406.3-cü maddədə "poçt, teleqraf, teletayp, telefon, elektron rabitə və ya sənədin müqavilə üzrə tərəfdən göldiyini dürüst müəyyənləşdirməyə imkan verən digər rabitə vasitəsilə sənədlər" sözləri "bu Məcəllənin 331.1-ci maddəsinə uyğun olaraq məktubların, teleqramların, elektron sənədlərin və ya digər verilmələrin" sözləri ilə əvəz edilsin;
 - 1.4. 428.4-cü maddəyə "kreditor" sözündən sonra ", qanunda və ya müqavilədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa" sözləri əlavə edilsin;
 - 1.5. 445.7-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"445.7. Bu Məcəllədə və ya müqavilədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, borclu pul məbləğinin ödənilməsinə gecikdirəndə kreditor gecikdirilmiş vaxt üçün gecikdirilmiş məbləğə illik beş faizlin ödənilməsinə tələb edə bilər."
 - 1.6. 449-cu maddə üzrə:
 - 1.6.1. 449.1-ci maddənin ikinci cümləsində "Faizlərin" sözü "Qanunda və ya müqavilədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, faizlərin" sözləri ilə, üçüncü cümləsində "ödəyə" sözü isə "təmin edə" sözləri ilə əvəz edilsin;
 - 1.6.2. 449.4-cü maddəyə "müqavilədə" sözündən əvvəl "bu Məcəllədə və ya" sözləri əlavə edilsin;
 - 1.7. 462.1-ci maddənin birinci cümləsində "müqavilə" sözündən əvvəl "qanun və ya" sözləri əlavə edilsin;
 - 1.8. 478-ci maddədə "idarəsi" sözü "təşkilatı" sözü ilə əvəz edilsin;
 - 1.9. 37-ci fəsil aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"37-ci fəsil.

Borc

§ 1. Borc müqaviləsi

Maddə 739. Borc müqaviləsinin anlayışı və forması

739.1. Borc müqaviləsinə görə bir tərəf (borcverən) pul vəsaitinə və ya digər əvəz edilən əşyalara mülkiyyət hüququnu digər tərəfə (borcalana) verməyi öhdəsinə götürür, borcalan isə aldığılarını müvafiq olaraq eyni məbləğdə pul vəsaiti və ya eyni keyfiyyətdə və miqdarda olan eyni növlü əşyalar şəklində borcverənə qaytarmağı öhdəsinə götürür.

739.2. Borc müqaviləsi predmetinin məbləği üç min manatdan çoxdursa və ya məbləğindən asılı olmayaraq, müqavilənin iştirakçılarından biri hüquqi şəxsdirsə, borc müqaviləsi yazılı formada bağlanılmalıdır.

739.3. Borcalanın və ya onun göstərdiyi üçüncü şəxsin borc müqaviləsinin predmetinə sənəcdən hüququnun yarandığı gün borcun verildiyi gün hesab olunur. Borc müqaviləsinin predmeti pul vəsaiti olduqda və nağdsız qaydada verildikdə, borcun verildiyi gün borc məbləğinin borcalanın, yaxud onun göstərdiyi üçüncü şəxsin hesabına xidmət göstərən kredit təşkilatının və ya digər şəxsin hesabına mədaxil edildiyi gün hesab olunur. Borcverenin və borcalanın (və ya onun göstərdiyi üçüncü şəxsin) hesabları eyni təşkilatda olduqda borc vəsaitinin borcalanın və ya

onun göstərdiyi şəxsin hesabına mədaxil olduğu gün borcun verildiyi gün hesab edilir.

739.4. Borcverən öz nizamnamə kapitalındakı payın (səhmin) alınması məqsədilə borc verə bilməz. Borcverən qarşısındakı borc öhdəliyinin icrasının təminatı kimi onun nizamnamə kapitalında olan pay (səhm) çıxış edə bilməz.

Maddə 740. Borc müqaviləsi üzrə faizlər

740.1. Qanunda və ya müqavilədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, borcverən borcalandan müqavilədə nəzərdə tutulmuş qaydada və məbləğdə faiz almaq hüququna malikdir.

740.2. Bu Məcəllədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, borcun verilməsinə görə faizin və (və ya) digər haqqın məbləği və ya hesablanma qaydası tərəflərin razılaşması ilə müəyyən edilir.

740.3. Borcdan istifadəyə görə faiz nəzərdə tutulubsa və müvafiq məbləğ müqavilədə müəyyənləşdirilməyibsə, həmin məbləğ bu Məcəllənin 439.3-cü maddəsinə əsasən hesablanır.

740.4. Faizlər, o cümlədən gecikdirilmiş vaxt üçün hesablanan faizlər və digər haqlar yalnız borcun qaytarıldığı gündəki ödənilməmiş əsas borc qalığı məbləğinə hesablanır.

740.5. Müqavilədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, borc müqaviləsi üzrə faizlər və (və ya) haqlar müqavilənin qüvvədə olduğu hər bir ilin sonunda ödənilməli, borc bir il başa çatandıqda qaytarılmalıdırsa, faizlər və (və ya) haqlar borcun qaytarılması ilə bir vaxtda ödənilməlidir.

740.6. Borc müqaviləsi üzrə faizlər illik faiz dərəcəsinin üç yüz altmış beşə və ya borc müqaviləsində nəzərdə tutulduğu halda üç yüz altmış bölünərək, borcun verildiyi faktiki günlərin (borcun verildiyi gün daxil, qaytarıldığı gün isə xaric olmaqla) sayına vurulmaqla hesablanır.

740.7. Borc müqaviləsi üzrə borcverənin borcalandan qəbul etdiyi hər hansı ödənişin borc üzrə sonrakı günlərin birində qəbul edilmiş ödəniş kimi hesab edilməsi yolverilməzdir.

740.8. Kredit müqaviləsi üzrə faizlər və (və ya) digər haqlar kredit müqaviləsi ilə müəyyən edilən müddətlərdə ödənilir.

740.9. Bu Məcəllənin bu paragrafının faiz və (və ya) haqların ödənilməsinə dair müddəalları qanunda və ya borc müqaviləsində faiz və (və ya) haqların ödənilməsi nəzərdə tutulduqda tətbiq edilir.

740.10. Gəlir əldə etmək məqsədilə müntəzəm olaraq, habelə qeyri-məhdud subyektlərə pul vəsaitlərinin borc verilməsi yalnız normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq kreditlərin verilməsi fəaliyyətinin həyata keçirilməsi hüququna malik şəxs tərəfindən həyata keçirilə bilər.

Maddə 741. Borc vermək və almaq öhdəliyinin birtərəfli ləğvi

741.1. Bu Məcəllədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, borcalanın əmlak vəziyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə pisləşməsi və ya borcalanın borcverənə hər hansı yanlış məlumat verməsi səbəbindən borcun vaxtında qaytarılmayacağı açıq-aşkar bölli olduqda, yaxud borcalan borcun verilməsi üçün borc müqaviləsində nəzərdə tutulmuş öhdəliyini icra etmədikdə, o cümlədən təminat təqdim etmədikdə, borcverən borc vermək öhdəliyini tam və ya qismən icra etməkdən birtərəfli qaydada imtina edə bilər.

741.2. Borcalan borc müqaviləsi predmeti ona veriləndəki borcun alınmasından tam və ya qismən birtərəfli qaydada imtina edə bilər.

Maddə 742. Borcun qaytarılması

742.1. Borcalan borcu (həmçinin faizləri və (və ya) haqları) borc müqaviləsində nəzərdə tutulan müddətdə və qaydada (bu Məcəllənin 740-cı maddəsi nəzərə alınmaqla) borcverənə qaytarmalıdır. Borc predmeti borcverənə və ya borcverənin göstərdiyi üçüncü şəxsə verildiyi gün, müqavilədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, qaytarılması hesab olunur. Borc müqaviləsinin predmeti pul vəsaiti olduqda və nağdsız qaydada qaytarıldıqda, borcun qaytarıldığı gün borc məbləğinin borcverənin, yaxud onun göstərdiyi üçüncü şəxsin hesabına xidmət göstərən kredit təşkilatının və ya digər şəxsin hesabına mədaxil edildiyi gün hesab olunur. Borcverənin və borcalanın və ya onun göstərdiyi üçüncü şəxsin hesabları eyni təşkilatda olduqda borc vəsaitinin borcverənin və ya onun göstərdiyi şəxsin hesabına mədaxil olduğu gün borcun qaytarıldığı gün hesab edilir.

742.2. Əgər borc müqaviləsində borcun qaytarılması üçün müddət müəyyən edilməmişdirsə, borcverən borcun qaytarılmasını istənilən vaxt tələb edə bilər. Borcverənin icra tələbini almış borcalan bir ay müddətində borcu qaytarmalı, habelə faizləri və (və ya) haqları ödəməlidir, bu şərtlə ki, tərəflərin razılaşması ilə daha uzun müddət nəzərdə tutulmasın.

742.3. Bu Məcəllədə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, borcalan borcun verildiyi gündən qaytarıldığı gündəki hesablanmış faizləri və (və ya) haqları ödəməklə, borcu vaxtından əvvəl qaytara bilər.

742.4. Bu Məcəllənin 742.2-ci maddəsində göstərilən müddət xəbərdarlığı alındığı vaxtdan hesablanır.

742.5. Qanunda və ya borc müqaviləsi ilə borcalanın xeyrinə ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, borcverən aşağıdakı hallarda müəyyən müddətə verilmiş borcun (o cümlədən borcun vaxtından əvvəl tələb edildiyi gündəki borcla bağlı borcverənə ödənilməli olan faiz və (və ya) digər ödənişlərin) vaxtından əvvəl qaytarılmasını tələb edə bilər:

742.5.1. borcalanın əmlak vəziyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə pisləşməsi (o cümlədən müqavilə bağlanılmazdan əvvəl baş vermiş və müqavilə bağlanılan anadək aradan qaldırılmamış pisləşmə borcverənə sonradan məlum olduqda) və ya borcalanın borcverənə hər hansı yanlış məlumat verməsi səbəbindən borcun vaxtında qaytarılmayacağı güman etməyə əsaslar olduqda;

742.5.2. borcun hissə-hissə qaytarılmasını və (və ya) faizlərin və (və ya) haqların hissə-hissə ödənilməsinə nəzərdə tutulan borc müqaviləsi üzrə vaxtı çatmış borcun (faizlər və (və ya) haqlar daxil olmaqla) 90 (doxsan) gün və ya daha çox müddətə gecikdirilməsi yaxud borcun (faizlər və (və ya) haqlar daxil olmaqla) ödənilməsi müddətlərinin ardıcıl olaraq iki dəfə pozulması (90 (doxsan) gündən az olmamaqla);

742.5.3. borcalan borc öhdəliyinin icrasının təmin edilməsi üzrə vəzifəsinə yerinə yetirmədikdə, borcverənin cavabdeh olmadığı hallarla əlaqədar təminat itirildikdə (məhv olduqda, xitam verildikdə və s.) və yaxud dəyəri azaldıqda (o cümlədən qarantın və ya zəminin əmlak vəziyyəti əhəmiyyətli dərəcədə pisləşdikdə) və bu hallarda borcun vaxtında qaytarılmayacağı güman etməyə əsaslar olduqda;

742.5.4. borcun təyinatı borc müqaviləsində göstərilirdiyi halda borcalan borcverənə borcun təyinatı üzrə istifadə edilməsinə müqavilədə nəzərdə tutulmuş qaydada nəzərdə tutulmuş imkan vermədikdə və ya borc təyinatı üzrə istifadə olunmadıqda.

§ 2. Kredit müqaviləsi

Maddə 743. Kredit müqaviləsinin anlayışı

743.1. Kredit müqaviləsinə görə borcverən pul vəsaitinə mülkiyyət hüququnu müqavilədə göstərilən məbləğdə və şərtlərlə borcalana verməyi, borcalan isə aldığı pul vəsaitini müqavilədə müəyyən edilmiş müddətə faizlərin və (və ya) müqavilədə göstərilən digər ödənişlərin ödənilməsi şərtlə borcverənə qaytarmağı öhdəsinə götürür. Kredit müqaviləsi üzrə borcverən yalnız normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq kreditlərin verilməsi fəaliyyətinin həyata keçirilməsi hüququna malik şəxs ola bilər.

743.2. Bu Məcəllənin bu paragrafının müddəələrindən ayrı qayda irəli gəlmirsə, kredit müqaviləsinə bu Məcəllənin borc müqaviləsi haqqında müddəaları müvafiq surətdə tətbiq edilir.

743.3. Azərbaycan Respublikasının adından borc alınması, habelə ixtisaslaşmış dövlət qurumlarının və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının vəsaitləri hesabına, eləcə də lombardlar tərəfindən kreditlərin verilməsi müvafiq hüquqi aktlara uyğun olaraq həyata keçirilir. Kreditlərin verilməsi ilə bağlı həmin hüquqi aktlarla tənzimlənəyən məsələlər bu Məcəlləyə uyğun olaraq tənzimlənir.

Maddə 744. Kredit müqaviləsinin bağlanma qaydası və məzmunu

744.1. Kredit müqaviləsi tərəflər arasında yazılı formada bağlanılır və kredit müqaviləsinin bir nüsxəsi borcalana verilir.

744.2. Kredit müqaviləsində on azı aşağıdakılar göstərilməlidir:

- 744.2.1. borcverənin adı və ünvanı;
- 744.2.2. borcalanın adı və ünvanı;
- 744.2.3. kreditin məbləği və valyutası;
- 744.2.4. kreditin qaytarılma müddəti və ödəniş şərtləri;
- 744.2.5. kreditin təyinatı;
- 744.2.6. kredit üzrə tətbiq edilən faizlərin illik dərəcəsi və (və ya) digər ödənişlərin məbləği, həmçinin faktiki illik faiz dərəcəsi (müqavilə üzrə dəyişən faiz dərəcəsi şərtləşdirildikdə, illik faktiki illik faiz dərəcəsi);
- 744.2.7. tətbiq edildikdə, kredit üzrə faizlərin tutulduğu müddət barədə aydın və dəqiq məlumat.

744.3. Bu Məcəllənin 743.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla kredit müqaviləsi üzrə faktiki illik faiz dərəcəsi Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi qaydaya uyğun olaraq hesablanır.

Maddə 745. Kredit müqaviləsinin xüsusiyyətləri

745.1. Bu Məcəllənin 742.5.3-cü maddəsinə kredit öhdəliyinin icrası təminatının itirilməsi və yaxud döyөрinin azalması hallarına yalnız bu şərtlə tətbiq edilir ki, borcalan kredit müqaviləsində müəyyən edilmiş müddətdə təminat əvəz etməmiş və ya əlavə təminat təqdim etməmiş olsun.

745.2. Kredit müqaviləsi üzrə borcalan tərəfindən öhdəlik vaxtından əvvəl ödənilərsə, borcverən bu Məcəlləyə uyğun olaraq zərərini ödənilməsi üçün kompensasiya ödənilməsinə yalnız kredit müqaviləsində nəzərdə tutulduqda tələb edə bilər.

745.3. Bu Məcəllənin 740.7-ci maddəsi kredit müqavilələrindən irəli gələn münasibətlərə bu şərtlə tətbiq edilir ki, ödəniş əməliyyat gününün (borcverənin ödənişlərin qəbulu üçün müəyyən etdiyi vaxt) sonuna kimi həyata keçirilmiş olsun. Borcverən tərəfindən kredit müqaviləsində daha qısa müddət müəyyən edilməmişdirsə, əməliyyat günü bitdikdən sonra ödəniş terminali vasitəsilə və ya digər üsulla həyata keçirilən ödəniş növbəti iş günündən gec olmayaraq həyata keçirilən ödəniş hesab edilir.

745.4. Borcverənin kredit müqaviləsindən irəli gələn tələbləri üzrə iddia müddəti bir ildir.

745.5. Kredit müqaviləsində ayrı hal nəzərdə tutulmayıbsa (daha yuxarı məbləğin müəyyənləşdirilməsi istisna olmaqla), kredit üzrə ödənişlərin gecikdirilməsinə görə faizlər (gecikdirilmə faizləri) kredit müqaviləsində nəzərdə tutulan illik faiz dərəcəsinə pul öhdəliyinin və ya onun müvafiq hissəsinin icra edilməsinə üçüncü Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən müəyyən edilən uçot dərəcəsi əlavə edilməklə hesablanır. Bu maddədə müəyyən edilən həddə gecikdirilmə faizləri tətbiq edildikdə, əlavə dəbbə pulu (cərimə, penya) və ya digər formada hər hansı ödəniş tələb edilə bilməz.

745.6. Əgər kredit üzrə ödənişlərin gecikdirilməsinə görə borcverənə dəyər zərər bu Məcəllənin 745.5-ci maddəsinə əsasən ona çatması faizlərin məbləğindən çoxdursa, borcverən borcalandan həmin məbləğdən çox olan hissədə zərərini ödəməyi məhkəmə qaydasında və ya zərərini baş verdiyi tarixdən sonra borcalanla ayrıca razılıq əldə etməklə tələb edə bilər.

§ 3. İstehlak krediti müqaviləsi

Maddə 746. İstehlak krediti müqaviləsinin anlayışı

746.1. İstehlak krediti müqaviləsinə görə borcverən sahibkarlıq və ya peşə fəaliyyəti ilə bağlı olmayan məqsədlər üçün fiziki şəxs olan borcalana (bundan sonra - istehlakçı) pul vəsaitini borc verməyi, istehlakçı isə aldığı borcu faizlər və (və ya) müqavilədə göstərilən digər ödənişlərin ödənilməsi şərtlə müqavilə ilə müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə qaytarmağı öhdəsinə götürür.

746.2. Bu Məcəllənin bu paragrafının müddəaları aşağıdakı müqavilələrə şamil edilmir:

746.2.1. daşınmaz əmlaka dair hüquqların əldə edilməsi ilə bağlı və ya daşınmaz əmlakın ipotekası ilə təmin edilən kredit müqavilələrinə;

746.2.2. kredit müqaviləsinin bağlandığı anda məbləği ölkə üzrə müəyyən olunmuş minimum aylıq əməkhaqqı məbləğindən aşağı və ya həmin məbləğin 300 (üç yüz) mislindən çox olan müqavilələrə;

746.2.3. 90 (doxsan) gün müddətindəki bank hesabının kreditləşdirilməsinə;

746.2.4. kredit ittifaqlarının öz üzvlərinə verdiyi kreditlər üzrə müqavilələrə;

746.2.5. bu Məcəllənin 743.1-ci maddəsinə uyğun olaraq kreditlərin verilməsi fəaliyyətini həyata keçirən borcverənin öz işçilərinə verdiyi kreditlər üzrə müqavilələrə;

746.2.6. investisiya xidmətlərinin həyata keçirən təşkilatlar tərəfindən qiymətli kağızlar və ya törəmə maliyyə alətləri ilə onların həyata keçirdiyi oqdlərin bağlanması üçün verilən kreditlər üzrə müqavilələrə;

746.2.7. məhkəmə və ya mediasiya vasitəsilə bağlanan barışıq sazişinə əsasən bağlanmış kredit müqavilələrinə;

746.2.8. kredit borcunun və digər ödənişlərin yeni müddətə ödənilməsinə nəzərdə tutan və faizsiz müəyyən edilən restruktürizasiya müqavilələrinə;

746.2.9. öhdəliyini icrası borcverənin sahibliyinə verilən əşya ilə təmin edilən və istehlakçının öhdəliyinin yalnız həmin əşya ilə məhdudlaşmasını nəzərdə tutan kreditlər üzrə müqavilələrə.

746.3. Bu Məcəllənin bu paragrafının müddəələrindən ayrı qayda irəli gəlmirsə istehlak krediti müqaviləsinə bu Məcəllənin borc müqaviləsi və kredit müqaviləsi haqqında müddəaları müvafiq surətdə tətbiq edilir.

Maddə 746-1. İstehlak krediti müqaviləsi üzrə ilkin məlumatlandırma

746-1.1. İstehlak krediti müqaviləsinin bağlanılmasından əvvəl borcverən aşağıdakılar barədə məlumatları kağız və ya digər davamlı daşıyıcı (məlumatın məqsədliyinə uyğun müddət ərzində saxlanılmasına imkan verən və saxlanılan məlumatın dəyişiklik olmadan əks etdirilməsi mümkün olan istənilən vasitə) istehlakçıya təqdim etməlidir:

- 746-1.1.1. kreditin növü;
- 746-1.1.2. borcverənin adı və ünvanı;
- 746-1.1.3. kreditin məbləği və valyutası;
- 746-1.1.4. kreditin qaytarılma müddəti və ödəniş şərtləri;
- 746-1.1.5. kredit müəyyən malın alınması və ya xidmətin göstərilməsi ilə əlaqədar olaraq əlaqli kredit müqaviləsi vasitəsilə verildikdə, həmin mal və ya xidmət və onun nağd qiyməti (malın və ya xidmətin alınması zamanı birdəfəlik ödəniş edildikdə);
- 746-1.1.6. kredit üzrə tətbiq edilən faizlərin illik dərəcəsi və (və ya) digər ödənişlərin məbləği və onların tətbiq edilmə şərtləri, həmçinin faktiki illik faiz dərəcəsi;
- 746-1.1.7. tətbiq edildikdə, kredit üzrə faizlərin tutulmadığı müddət barədə aydın və dəqiq məlumat;
- 746-1.1.8. istehlakçı tərəfindən edilməli olan ödənişlərin məbləği, sayı və dövrüliyi, habelə yetərli miqdarda olmayan və ya artıq miqdarda edilən ödənişlərin öhdəliyini icrasından silinmə ardıcılığı;

746-1.1.9. tətbiq edildikdə (hesabın açılması zəruri olmayan hallar istisna olmaqla), ödəniş və nağdlaşdırma əməliyyatlarının qeydiyyatını aparan bir və ya bir neçə hesabın saxlanması xərcləri, o cümlədən ödəniş və nağdlaşdırma əməliyyatları üçün ödəniş vasitələrindən istifadə xərcləri, kredit müqaviləsindən irəli gələn digər xərclər və bu xərclərin dəyişdirilmə şərtləri;

746-1.1.10. tətbiq edildikdə, kredit müqaviləsinin bağlanması ilə bağlı istehlakçı tərəfindən ödənilməli olan notarial xərclərin mövcudluğu;

746-1.1.11. kreditin alınması üçün əlavə xidmət müqaviləsinin, o cümlədən sigorta müqaviləsinin bağlanması məcburi olduğu hallarda istehlakçının istehlak krediti müqaviləsi ilə bağlı belə müqaviləni bağlamaq vəzifəsi;

746-1.1.12. istehlakçının ödənişlərini vaxtında etməməsinin hüquqi nəticələri;

746-1.1.13. tətbiq edildikdə, gecikmiş ödəmələrə tətbiq edilən zaman ödənilməli olan dəbbə pulu;

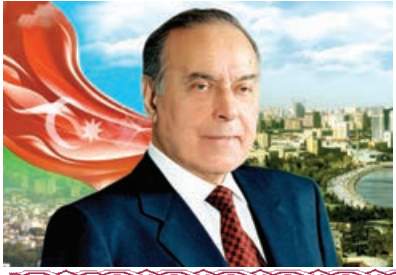
746-1.1.14. tətbiq edildikdə, kreditin verilməsi üçün tələb olunan təminatlar;

746-1.1.15. istehlakçının istehlak krediti müqaviləsindən imtina hüququ, belə bir hüququn həyata keçirildiyi müddət və şərtlər;

746-1.1.16. istehlakçının istehlak kreditini vaxtından əvvəl ödəmə hüququ və tətbiq edildikdə, borcverənin kompensasiya hüququ, kompensasiyanın məbləği və müəyyən edilməsi qaydası;

746-1.1.17. tətbiq edildikdə, borcverən bu Məcəllənin 742.5-ci maddəsində göstərilən borcun vaxtından əvvəl qaytarılmasını tələb edə bildiyi hallar;

746-1.1.18. ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi məqsədilə kredit bürəllərindən

Heydər Əliyev ili 2023

Əvvəli 1-ci sahə.

Azərbaycan xalqı dünya tarixinə Cavanşir, Babək, Şəmsəddin El-dəgiz, Məhəmməd Cahən Pəhləvan, Qızıl Arslan, Uzun Həsən, Şah İsmayıl Xətai, Nadir şah kimi qüdrətli, nurlu öməllər sahibi olan şəxsiyyətlər bəxş etmişdir. Heydər Əliyev bu görkəmli şəxsiyyətlərin qəhrəmanlıqlarını "vətənpərvorlik məktəbi, vətənin bütövlük, birlik təcəssümü" kimi səciyyələndirir, onların həyat və fəaliyyətlərinin xalqımızın vətən sevgisi və dövlətçilik hissini daha da inkişaf etdirdiyini, onu həyatın ən vacib, ən ümdə məqsədinə çevirdiyini göstərir.

Qətiyyətli deyərək ki, 14 iyul 1969-cu il tarixdə Heydər Əliyev Azərbaycan rəhbər seçilməsi ilə xalqımızın tarixi üçün yeni epoxa başladı. Ədəbi ictimai-siyasi mühit canlandı. Heydər Əliyevin Azərbaycan KP Mərkəzi Komitəsinin Plenumundakı çıxışı SSRİ-nin siyasi elitasında şok effekti yaratdı. İlk dəfə idi ki, kommunist rejiminin rəhbərlərindən biri, müttəfiq respublikanın rəhbəri olan şəxs sosializm quruluşunun problemlərindən danışaraq onu tənqid edirdi. O, neqativ hallara qarşı mübarizənin vacibliyini bildirdi. Xarici radiostansiyalar Heydər Əliyevin çıxışını tirajlayaraq SSRİ-ni tənqid edirdilər. Bu həmin dövr idi ki, Aleksandr Soljenitsin əsərləri xaricdə çap edilirdi. 1969-cu ildə Soljenitsin adı Nobel nominantları sırasına salınsa da, o, bu mükafata ala bilmirdi, çünki bədii məzyerindən başqa A.Soljenitsin əsərlərindəki siyasi çağırışlar daha mühüm yer tuturdu.

Bu çıxış Heydər Əliyevin siyasi karyerası üçün böyük təhlükə yaradırdı. Lakin Heydər Əliyev bu təhlükələri göz önünə alaraq gerçəklikləri ortaya qoyurdu. Məhz bu idi Heydər Əliyev fenomenini başqalarının fərqindən seçiyəni və xüsusiyyətini. Dövləti idarə etməyə belə cəsarətli çıxışla başlayan Heydər Əliyev öz siyasi fəaliyyəti dövründə həyat kredosuna sadiq qaldı, gerçək kimliyindən imtina etmədi. Bir əjdəyə namuslu xidmət etdiyini kommunist ideyalarına inandığını etiraf etdi. Lakin sonralar bu ideyanı yanlış olduğunu, SSRİ-nin imperiya olduğunu da sominiyətlə etiraf etdi. Heydər Əliyevin respublikaya birinci hakimiyyəti dövründə məhz başqa müttəfiq respublikalardan fərqli olaraq dissident hərəkatı yaranmadı, çünki ziyalılar sovet imperiyasının repressiya çarxlarını altından qoruyub bildi. Bu onun siyasi bacarığın, milli düşüncəsinin və təəssübkeşliyinin nəticəsi idi. Gəlin o dövrün siyasi gerçəkliklərinə və tarixi xronologiyasına nəzər salaq.

Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlməsindən cəmi 4 ay sonra (2 noyabr 1969-cu il) Bakı Dövlət Universitetinin 50 illik yubileyinin keçirilməsinə nail olur. Burada Heydər Əliyev Azərbaycan dilində çıxış etdi. Müttəfiq respublikaların rəhbərlərinin əksəriyyətinin rus dilində danışmasına baxmayaraq, Heydər Əliyev ana dilində ziyalılar qarşısında çıxış etməsi onun milli düşüncəsindən irəliləyən strateji hədəflərə sükənlən bir jest idi. Bu, Heydər Əliyevin milli di siyasiyi ilə bağlı gələcəkdə həyata keçirəcəyi doktrinanın ən vacib komponenti idi. Heydər Əliyev çıxışında deyir ki, yarım əsrdir universitet bilik məşəlini uca tutur, vətəne, xalqa fədakarlıqla xidmət edir. Azərbaycan bu birinci ali məktəbi doğma xalqın mədəni dirçəlişində, onun inkişafının və mədəniyyətinin tərəqqisində elə böyük, elə nəvə rol oynamışdır ki, universitetin 50 illiyi əsl ümumxalq təntənəsinə çevrilir.

Ulu Öndər qeyd edir ki, Azərbaycan xalqının tarixində birinci ali məktəbin yubileyi çox mühüm hadisədir. Onun ictimai əhəmiyyəti Azərbaycanın dövlət hüduadlarından çox-xətonar çıxır. Bakıda universitet Azərbaycan xalqının həyatının ağır günlərində yaradılmışdır. Çünki 1919-cu ildə Azərbaycanın ictimai-siyasi dairələrində universitet açmaq haqqında məsələ müzakirə olunduqda bəziləri şokk getirib deyirdilər ki, bu iş baş tutmayacaq,

yaşısı budur gəncləri xarici ölkələrin tanınmış universitet mərkəzlərində təhsil almağa göndərək. Bu gün həmin inamsızlara deyərək bilərəm ki, dörd qitənin elçiləri təhsil almaq üçün Azərbaycana gəlirlər. Azərbaycanın ali məktəblərində dünyanın 27 xarici ölkəsinin gəncləri təhsil alır.

SSRİ-də dissidentlik hərəkatı - Soljenitsin, Saxarov və Rostropoviç

Soljenitsin 1962-ci ildə sovet lideri Nikita Xruşşovun razılığı ilə Stalin repressiyalarından bəhs edən "İvan Denisoviçin həyatında bir gün" adlı ilk romanını nəşr etdirdi. Onun Sovet İttifaqında nəşr olunan sonuncu əsəri 1963-cü ildə "Matryonanın yeri" idi. Xruşşovun hakimiyyətdən uzaqlaşdırılmasından sonra sovet hakimiyyəti Soljenitsini yazmağa davam etməkdən çəkinməyə çalışdı. Onun 1966-cı ildə "Xərçəng söbəsi", 1968-ci ildə "Birinci dairədə", 1973-cü ildə nəşr olunan "Qulaq arxıpeleqi" əsəri sovet rejiminin ciddi etirazlarına səbəb oldu. Nəhayət, 1974-cü ildə Soljenitsin sovet vətəndaşlığını itir-

Ziyalıların böyük himayədarı

di və təyyarə ilə Qərbi Almaniyaya getdi və geri qayıtmadı. O, 1976-cı ildə ailəsi ilə birlikdə ABŞ-yə köçdü və burada yazmağa davam etdi. SSRİ-də ikinci tanınan dissident Andrey Dmitriyeviç Saxarov idi. Sovetlər hakimiyyəti Saxarovun fikirlərini zərərli sayaraq ona qarşı repressiyalar həyata keçirdirdilər. Saxarova görə, kapitalist dövlətlərlə iqtisadi və siyasi sahədə əməkdaşlıq normal sayılmırdı. Bu isə kommunist ideologiyasına uyğun deyildi. Saxarov 1975-ci ildə Nobel sülh mükafatı ilə təltif olunmuş, lakin SSRİ hökuməti onu 1986-cı ilə qədər ölkə içində sürgündə saxlayır. O, həmçinin SSRİ-nin Əfqanıstana qoşun yeritməsinə qarşı olmuşdu. Nikita Xruşşov A.Saxarov haqqında KQB-də ayrıca qovluq açdırmış və onun əleyhinə kompromatlar toplanmışdı.

Heydər Əliyevin Rostropoviçlə görüşü

Bakıda doğulan məşhur violonçel ifaçısı Mstislav Leopoldoviç Rostropoviç zadəgan nəsindən idi. Rostropoviç sovet ideologiyasının ən təhlükəli illərində belə sərbəhd-siz, siyasi təsir və təzyiqlərdən azad sənət adamı, sərbəst fikir azadlığı olan və sovet ideologiyasına zidd demokratik ideyaları çəkinmədən səsləndirən insan idi. 1970-ci ildə Rostropoviç sovet ideologiyasının təqiblərinə məruz qalmış yazıçı A.Soljenitsinə öz evində sığınacaq vermişdi. Soljenitsinla dostluq münasibətləri və digər dissidentlərə verdiyi dəstək səbəbindən Rostropoviç hakimiyyətin qəzəbinə tuş gəlmişdi. O, konservatoriyamı tərk etməli olur. Nəhayət, Rostropoviç ailəsi ilə birgə 1974-cü ildə Sovet İttifaqını tərk edərək ABŞ-yə yollanır. Tezliklə vətəninə musiqi fəaliyyətinə qəti qadağa tətbiq olunur və 1978-ci ildə sovetlərin mədəni azadlığa qoyduğu məhdudiyyətlərə qarşı kəskin çıxışlarına görə sovet vətəndaşlığından məhrum edilir.

1 may 1997-ci ildə Bakıda Heydər Əliyev Rostropoviçin yubiley görüşündə barədə maraqlı fikirlər səsləndirir. Jurnalistin "Məlumdur ki, Rostropoviç dissident olan vaxtlar Siz DTK-nin generalı idiniz. Bu, sizin onunla münasibətlərinizə nə dərəcədə təsir göstərirdi? Ola bilsin ki, siz o vaxtlar onun müqəddəratında müəyyən dərəcədə iştirak edirdiniz... Daha bir sual: Belə bir fikir var ki, SSRİ-də yenidən qurmaya məhz DTK başlamışdı" suallarına Heydər Əliyev diqqətlə cavab verir: "Bəli, mən DTK-nin generalı olmuşam. Bu, doğrudur.

Bəziləri bunu həmişə mənim bioqrafiamın məni səhifəsi kimi qələmə verməyə çalışırlar. Hesab edirəm ki, mənim bütün bioqrafiam müsbətdir. Mən öz bioqrafiamın bir sətrindən də imtina etməmişəm və keçmişdə mənim həyatımda nə olmuşsa, hamısı ilə fəxr edirəm. Mən cavan yaşlarımdan Kommunist Partiyasının üzvü olmuşam, dövlət təhlükəsizliyi orqanlarında olmuşam, burada uzun illər ərzində xidmət etmişəm, burada dövlət təhlükəsizliyi naziri, general olmuşam. Bunların hamısı olubdur. Lakin 1969-cu ilin iyul ayında mənə Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi seçildim, Rostropoviç isə 1974-cü ildə dissident olmuşdur. Nə deyərək bildirdi: Azərbaycanın Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsində işlədiyim dövrdə də, respublikaya rəhbərlik etdiyim 14 il ərzində də Azərbaycanın dissidentlər olmayıbdır. Soruşa bilərsiniz: niyə? Dissidentlər olmağına olmuşdur, amma biz onları dissident hesab etmirdik. Yəni onları dissidentlik halına gətirib çıxarmırdıq, sadəcə olaraq, dissidentlər axtarmırdıq".

"Gülüstan" poeması və Bəxtiyar Vahabzadə

Azərbaycanda da ötən əsrin 60-70-ci illəri milli hisslərin coşduğu bir dövr idi. Heydər Əliyevin rəhbər kimi ana dilində danışması, ziyalılara himayə etməsi milli hissləri daha da coşdururdu. Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin 1958-ci ildə Şəkinin "İpekçi" qəzetində çap olunan "Gülüstan" poemasında milli azadlıq və müstəqillik ideyaları asılanır. Poema getdikcə populyarlıq qazanır və əl-əl gəzirdi. Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövründə "Gülüstan" poeması həddindən artıq geniş yayılmışdır. Artıq Bəxtiyar Vahabzadənin həbs edilməsi məsələsi Azərbaycan SSR-nin DTK-də müzakirə edilirdi. Heç kimsə sirs deyilirdi ki, respublikanın Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi yerli hakimiyyətdən çox SSRİ-nin rəhbərliyinin maraqlarına xidmət edir, öz kəmpitensiyasına aid olan məsələdə heç kimsə güzəştə getmirdi. Xüsusilə qeyri-ruslara qarşı daha amansız idilər. Sovet ideologiyasının əleyhinə gedən rus dissidentlərinə belə heç bir güzəşt edilmirdi. Yuxarıda Soljenitsin və Saxarov, eləcə də Rostropoviç nümunəsinə diqqət etmək kifayətdir ki, o vaxtkı mənzərə gözələriniz öndə canlansın.

Heydər Əliyev özü bu hadisələri belə xarakterizə edir: "Mən Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsində işləyən zaman Bəxtiyar Vahabzadənin həbs olunması məsələsi meydana çıxmış-

di. O vaxtı mən onu xilas etdim. Mən qoymadım o həbs olunsun. Nəinki qoymadım, onunla dafələrlə söhbət apardım. Ona öz məsləhətlərini verdim. Hamısı onun xatirindədir. Belə bir insan o vaxtları böyük bir fəlakət qarşısında idi. Nəyə görə? Heç bir cinayəti yox idi. Nəyə görə? Ona görə ki, o, millətini sevirdi. Millətini qayğıları haqqında yazılar yazırdı, şeirlər yazırdı. "Gülüstan" poeması yazmışdı. Ondan ötrü onun həbs olunmaq məsələsini qoymuşdular. Xəlil Rza ni həbs etmək məsələsini qoymuşdular."

Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadəyə 75 illik yubileyi münasibətilə göndərdiyi təbrik məktubunda qeyd edir: "Vətənlə, xalqla, ana dilimizlə qırmız tellərlə bağlı olan hər bir mürşidə hikmət ölkəmizin müstəqilliyi uğrunda vətənpərvər mübarizlərinin yetişməsində böyük rol oynamış və gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsində bir örnək olmuşdur. Siz yüksək idealları rəvayət edən poeziyanızla millətin birliyinə, layaqlı əhtram hissələri aşılamış və onların təntənəsi uğrunda səbrlə, yorulmadan, ardıcıl mübarizə aparmısınız".

Rusiya aramızda tarixçi Nikolay Zenkoviç "Heydər Əliyev. Tale yolları" adlı avtobiografiyə əsərində bu barədə yazır: "Azərbaycan orazilərinin çar generalları silah gücünə qanlı çarpışmalarda zəbt etmişlər. Heydər Əliyev xidməti məlumatı oxuyur, gözələrinə inanmırdı. "Aramı qarışdırırlar" tanınmış tarixçilər M.İsmayılov, S.Əliyarov idilər. Xüsusən təəcüblü idi ki, hamı üçün sanki aydın olan bu faktları təzkib edən alimlər arasında Böyük Vətən müharibəsinin iştirakçısı, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Ziya Bünyadovun da adı vardı. Qalmaqlı universitet divarlarından konara yayılmışdır. Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinə və DTK-yə müraciət edən "xeyrixahlar" tələb edirdilər ki, həmin alimlərlə, xüsusən də Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Ziya Bünyadov qarşı ən sət tədbirlər görülsün. Bu ideoloji təxribatə gözünməyəcək olmaz! Bəş il əvvəl Azərbaycanın Rusiya tərkibinə kö-nüllü daxil olmasının yubileyi ilə əlaqədar təntənəli tədbirlər keçirilmiş, respublikanı "Lenin" ordeni ilə təltif etmişdilər, indi isə gözənlənmədən belə bir xoşagəlməz hadisə baş verib. Əliyev "aramı qarışdırırlar" söhbət etdi. Onlar tarixi mənbələr, o cümlədən Rusiya arxivlərindən olan sənədlər göstərdilər. Qaynaqlar sübut edirdi ki, alimlər doğru danışır. Heydər Əliyev tapşırıq verdi ki, bu işi elmi mübahisələrə aid edərək bağlasınlar".

Əbülfəz Elçibəy: "...öz-özümə boynuma da almışam ki, səhv etmişəm"

Eks-prezident Əbülfəz Elçibəy-in Heydər Əliyev haqqında fikirləri bu mövzuda maraqlı doğurur. Əbülfəz Elçibəy: "Deyərdim ki, bu quruluş dağılacaq" (Bakı, Gənclik, 1992) adlı kitabında 70-ci illərdə rus dilinin geniş yayılması ilə əlaqədar tənqidi fikirlərini səsləndirməsi ilə bağlı müsahibəsində Heydər Əliyevin həmin dövrdəki xidmətlərindən danışır.

Əbülfəz Elçibəy sovet rəhbərliyini Heydər Əliyev necə tənqid etməsindən danışır: "Sonra Sovet İttifaqını idarə edənlərin hamısının yaşlı, oturmamış, savadsız, intellektual səviyyəsi adamlar olduğunu (Breynevdan tutmuş Orjinsinadək) deyirdim. Hətta Heydər Əliyevin özü-nü də. Məsələn, Heydər Əliyevin Azərbaycanı nə üçün dövlət başçısı ola bilməyəcəyini belə əsaslandır-ırdım ki, o, güclü savad almayıb (onda belə düşünürdüm), Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin məktəbini qurtarıb. DTK haqqında da o zaman eşitmişdim ki (xaricdə olan bir azərbaycanlıın yazısı idi), Göb-bels qəddarlıqda Sovet İttifaqı "Kaqebe"ləndə (bu cür ifadə etmişdi) işləyən adıç bir serjantın ölünə so tökməyə layiq deyil. Yəni bu sistem belədir - qəddarlıq sistemidir. Doğru-ndan iddiam bu idi. Ancaq etiraf edirəm ki, onun savadının nə səviyyə-də olduğunu o zaman düzgün bilmə-mişdim. Mən fikirləşirdim ki, o, Tarix fakültəsinin qiyabı qurtarıb. De-yirdim ki, Tarix fakültəsində ona dər-dərs deyən müəllimlərin səksən fa-izə savadsızdır, onu özü də qiyabı qurtarıb - onun nə savadı ola bilər?"

Ə.Elçibəy sonra Heydər Əliyev-in güclü şəxsiyyət olmasını etiraf edərək söyləyir: "Amma mən bil-mirdim ki, Heydər Əliyev xüsusi məktəb keçib. Sonradan gördüm ki, onun çox möhkəm yaddaşı və yüksək qabiliyyəti var. Mən həbsxanaya gət-dim, həbsxanada da onun əleyhinə oldum, çünki xandan sonra da bir-iki il onun əleyhinə idim. Sonralar ki onun bəzi çıxışlarını, bəzi manevlərini gördüm, inandım ki, o, çox idraklı adamdır, çox güclü şəxsiyyətdir, onun güclü şəxsiyyət olduğunu qəbul etdim. Doğrudan da, etiraf edirəm ki, Heydər Əliyevin təqribən 6 il, 7 il

əleyhinə danışdığım halda sonradan elə olub ki, 6 il, 7 il də onu tərifləmişəm, öz-özümə boynuma da almışam ki, səhv etmişəm..."

Ə.Elçibəy həmçinin deyir: "Mən Heydər Əliyevin güclü şəxsiyyət ol-maması, onun güclü məlumat, fenomenal yaddaş sahibi olması haqqında fikrimdə indi də qalıram. Özü də, çox qəribədir ki, bu sözləri mən dem-irəm - onun o vaxtkı rəqibləri də elə onda mənimlə razılaşmayıb de-yirdilər ki, Əliyevin fenomenal yad-daşı var, savadlı adamdır. Öz düş-mənləri bunu etiraf edirdilər".

Heydər Əliyev ziyalıları qoruyurdu!

Ə.Elçibəy etiraf edir ki, Heydər Əliyev milli görüşlü ziyalılara dövlət mükafatı verməklə həm həmin elm sahəsinin inkişaf etdirir, həm də həmin şəxsləri qoruyurdu: "O zaman bir çox şeylərin - vətənpərvərliyin, milləti sevməyin hələ ana xətləri tam qırılmamışdı, qalırdı, onu müdafiə edirdilər. Yəni hiss edirdim ki, bu millət özünü müəy-yən qədər qoruyur, ziyalısı onu mü-dafiə edir (ya gizli, ya açıq şəkildə), özünüqoruma duyğusu qüvvətlidir.

Birincisi, Azərbaycan dilinin təbliğati genişləndirdi. Azərbaycan dili müəllimləri kitablar buraxırdılar, hər yerdə çıxış edirdilər. Heydər Əliyevin ən böyük işlərindən biri bu idi. Azərbaycanda iki şeyi görəndən sonra Əliyevə münasibət-im dəyişməyə başladı. Birincisi, ilk dəfə olaraq bir neçə dilçi alimə (yeddi nəfər, ya altı nəfər) bir yerdə dövlət mükafatı verdiirdi. Azərbaycan dilçilərinin nüfuzu qalxır və onlar toxunulmaz olurlar. Axı millətin təfəkkürünü inkişaf et-dirməyə dilçilər başlayır. Bu baxı-mıdan mükafatın çox xeyri oldu. Mükafat verilən kimi dilimizin işlə-dilməsi genişlənməyə başladı. Bu, çox təbiiydi; o zaman eloydi - nəyə mükafat verilsəydi, həmin səhə inkişaf etdirilməliydi. Bu, Heydər Əliyevin xidməti idi".

Akademik Ziya Bünyadovun "Azərbaycan Atabəylər dövləti" əsə-rinə dövlət mükafatı verilməsi... Bu da deməkdir ki, vaxtilə Ziya Bünyadov "millətçi", "şovinizt" deyərək hər cür dəmlər vururdu və indi o, alim bütün hücumlardan qorudu, yəni siz ermənilər ki həmişə Ziyaya "millətçi" deyirdiniz, indi alın - o, dövlət mükafatı laureatıdır. Vaxtilə Heydər Əliyev Ziya Bünyadov u tənqid etmişdi. Ermənilər bundan istifadə edib yazırdılar ki, hətta Azərbaycan KP MK-nin birin-ci katibi belə onu tənqid edib və Ziya-nı beləcə vururdu. Bu mükafatdan sonra isə ermənilər təzədən yazırdılar ki, Heydər Əliyev millətçi-dir - o, millətçi Ziya Bünyadova dövlət mükafatı verirdir.

Bax bu şəkildə hiss olunurdu ki, hamı öz vətəni, millətini istəyir, ancaq sadəcə olaraq, bunun müdafi-ə formalarını bilmir, hərə bir cür, öz bacardı ki kimi müdafiə edir. Bu, bir xətt idi. Həmçinin Ə.Elçibəy etiraf edir ki, yetmişinci illərdə Azərbaycanda dissidentlik olmayıb.

İlk "İstiqlal" ordeninin təqdim olunması

"Dövlətimiz müstəqil dövlətdir, formalaşır. Onun özünün yüksək mükafatları var. Ən yüksək mükafat təsis olunub - bu, "İstiqlal" ordeni-dir. Kimsə birinci cəmləhdir bu or-den? Mən bir neçə aydır bu haqda düşünürəm. Çox götür-qoy etməmişəm və xeyli müddət bundan qabaq belə qərara gəlməmişəm ki, bu orden bax bizim şəxsiyyətlərimizə çatma-lıdır. Şəxsiyyətlərimiz birinci növbədə buna layiq görülməlidirlər. Buna görə də dünən mən fərmanlar verdim, Azərbaycan xalqının milli azadlıq uğrunda mübarizəsində xüsusi xidmətlərinə görə hörmətli şai-

rimiz Bəxtiyar Vahabzadə, hörmətli şairimiz Məmməd Araz və çox hörmətli şairimiz, mərhum Xəlil Rza bu ordenlə təltif edildilər. Gü-mən ediorəm ki, mən doğru addım atmışam və hesab edirəm ki, xalqımız, ictimaiyyətimiz bunu yaxşı qarşılayacaq. Mən artıq bu gün aldığım məlumatlardan hiss eləyiorəm ki, bunu yaxşı qarşılayacaqlar. Ona görə də sizi təbrik eləyiorəm, Məmməd Araz, sən təbrik eləyiorəm, Bəxtiyar, sən təbrik eləyiorəm. Sizin uzun illər həqiqətən xırda-xırda, misra-misra, damcı-damcı yarat-dığınız əhvali-ruhiyyə Azərbaycan xalqını gətirib bugünkü vəziyyətə çıxardı".

Heydər Əliyev Azərbaycanın görkəmli ziyalıları Bəxtiyar Vahabzadəni, Məmməd Arazı və Xəlil Rza Ulutürkü məhz milli azadlıq hərəkatındakı xidmətlərinə görə "İstiqlal" ordeni ilə təltif etdi. 4-cü ordeni Mirvarid Dilbaziyə verərək onun Azərbaycan ədəbiyyatındakı xidmətlərini nəzərə almaqla siyasi palitrani obyektiv dəyərləndirdi.

Resulzadə ailəsi ilə görüş

Heydər Əliyevlə Resulzadə ailəsinin görüşü barədə böyük siyasi xadimin nəvəsi Əməkdar rəssam Rais Resulzadənin fikirləri maraqlıdır. Heydər Əliyevlə görüşlərinin xatırlayan R.Resulzadə deyir ki, 1991-ci ildə atası ilə Bakıda Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərkən təsadüfən Ulu Öndərlə görüşüblər: "Yanımda jurnalistlər var idi. Özü də gircəkəkdə idi, müsahibə verirdi. Onların hamısını araladı, düz bizim yanımda gəldi. Atamla salamlaşdı dedi ki, siz Məhəmməd Əmin Resulzadənin oğlu Azərisiniz? Atam dedi, bəli. Heydər Əliyev dedi ki, mən sizi bir dəfə televizi-zorda görmüşəm. Necəsiniz? Nə var, nə yox? Eşitmişdim problemləriniz var. Səhətiniz nə yerdədi? Atam da dedi ki, necə olacaq, "xalq düşməni" damğasını atmışam, gəlmişəm bura. Heydər Əliyev də dedi ki, mən də "kommunist" damğasını atmışam. Sabah burada Milli Məclis-də çıxış etməliyəm. Bizim burada 3 evimiz var idi. Atam deyirdi ki, o evləri aldılar. Atam Heydər Əliyevdən soruşdu ki, düzünü deyin, mən Bakıya gəlsəydim, siz mənə ev verərdiniz? Heydər Əliyev də atama dedi ki, əlbəttə, sizə ev verərdim, niyə vermirdim".

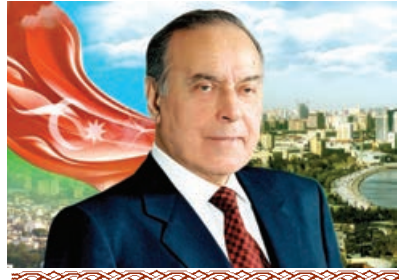
R.Resulzadə həmçinin vurğulayıb ki, atasının nəşini Bakıya Umummilli Lider gətirdib. R.Resulzadə Azərbaycan Dövlət Televizi-yasına müsahibəsində bildirib ki, atasına qarşı dəfələrlə təxribat törə-dilər. Hətta Məhəmməd Əmin Resulzadənin vəfatından istifadə etmək istəyənlər də olub. M.Ə.Resulzadənin yadıqarı atasının son arzusunun açıqlayılıb: "Atam vəsiyyət eləmişdi ki, vətəndə dəfn olunsun. Kimsə gəlib Heydər Əliyevə Resulzadənin oğlunun vəfat etdiyini deyəndə, soruşmuşdu ki, siz hələ onu görməmişsiniz? Ondan sonra xəbər aldım ki, toyğar gəlir. Gecə ilə gəldilər, apardıq. Novxanıda babasının yanında dəfn elədik".

Bütün bu faktları nəzərə alsaq, deyərək bilirik ki, Heydər Əliyevin qeyri-adi şəxsiyyəti, onun ictimai-siyasi həyatdakı bənzərsiz əməli siyasiyətcəliyi və təşkilatçılığı, müdrikliyi, filosofluğunu ilə vəhdət təşkil edir. Təsədüfi deyil ki, dahi şəxsiyyətin fəaliyyətini tədqiq edən alimlər Heydər Əliyevin siyasət məktəbini "siyasi tərbiiyə institutu" kimi dəyərləndirirək onun insan və cəmiyyətin kamilləşməsində əsas amil olduğunu göstərirlər. Qeyd etmək istəyiorəm ki, Heydər Əliyev şəxsiyyəti, fəaliyyəti və onun yaratdığı siyasət məktəbi əməli-siyasi idarəçilik sahəsində çalışan hər bir şəxs üçün yüksək ictimai tərbiiyə və siyasi kamillik məktəbi nümunəsi ola bilər və olmalıdır.

Heydər Əliyevin Azərbaycan ziyalılarını necə qorumasına az bir hissəsini əhatə edən bu yazı əliyev-şünaslıq üçün kiçik bir töhfədir. Ruhlu şad olsun!

Sadiq QURBANOV,
Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar,
energetika və ekologiya
komitəsinin sədri

Heydər Əliyev İli 2023

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş konfrans

Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq martın 29-da Kürdəmir şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, konfransda Kürdəmir, Ucar və Zərdab rayon prokurorluqlarının əməkdaşları, hüquq-mühafizə orqanları, icra hakimiyyəti və şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə Kürdəmir Heydər Əliyev Mərkəzinin qarşısında ucaldılmış Ümummilli Lider Heydər Əliyev abidəsi önünə gül dəstələri qoyub, unudulmaz xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Daha sonra konfrans iştirakçıları Kürdəmir rayon Heydər Əliyev mərkəzində olub, Ulu Öndərin həyat və fəaliyyəti

yətini əks etdirən muzeylə tanış olub, onlara dahi rəhbərin həyat yolu barədə maraqlı faktlar təqdim olunub.

Konfransın açılışında Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildikdən və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda qəhrəmancasına şəhid olmuş şəxslərin əziz xatirəsi birdeğqələlik sükutla yad edildikdən sonra Kürdəmir rayon prokuroru Tural İbrahimov müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, Ümummilli Lider Heydər Əliyev xalqımız qarşısındakı tarixi xidmətləri, hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində həyata keçirdiyi uğurlu siyasət barədə çıxış edib. Kürdəmir

Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Elxan İbrahimov, Kürdəmir rayon məhkəməsinin sədri Müseyib Bayramov, Zərdab rayon prokuroru Zaur Əliyev, Ucar rayon prokurorunun böyük köməkçisi Seymur Əsgərov və Kürdəmir rayon prokurorluğunun müstəqil Mehrran Mustafayev Ümummilli Liderin dövlətçiliyin qorunması, iqtisadiyyatın inkişafı, prokurorluq orqanlarına qayğısı, gənclər siyasəti, respublikamıza, xüsusilə Kürdəmir rayonuna diqqət və qayğısı barədə çıxışları dinlənilib.

Konfransın yekununda Ulu Öndər Heydər Əliyev həyat və fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş etdirilib.

Elmi-praktik konfrans Ulu Öndərin 100 illiyinə həsr edilmişdir

Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində (ADAU) Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Təbiiq elmlər və aqrar sahənin inkişafına yeni baxışlar və yanaşmalar" mövzusunda respublika elmi-praktik konfransı keçirilmişdir.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə Heydər Əliyev ADAU-dakı büstü önünə tər çiçəklər düzmüşlər. Sonra Ulu Öndərin və torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərin xatirəsi birdeğqələlik sükutla yad edilmişdir.

Konfransı giriş sözü ilə universitetin rektor vəzifəsini icra edən Zəfər Qurbanov açaraq Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışından sonra bir çox sahələr kimi, kənd təsərrüfatında da mövcud olan durğunluğun aradan qaldırılmasında əvəzsiz xidmətlərindən danışıb, başlanan islahatların Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsini, onun rəhbərliyi ilə ölkəmizdə aqrar sahənin sürətlə inkişaf etdiyini diqqətə çatdırmışdır.

Sonra çıxış edən Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov 1969-1982-ci illərdə Heydər Əliyevin yüksək idarəçilik qabiliyyəti nəticəsində Azərbaycanda kənd təsərrüfatının bütün sahələrində əsaslı dönüş yarandığını və Ümummilli Liderin uzaqgörən siyasəti nəticəsində az bir zamanda ölkəmizdə iqtisadi tərəqqinin əldə edildiyini qeyd etmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin ölkəmizdə kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı gördüyü işlərdən bəhs edən videoçarx nümayiş etdirildikdən sonra Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru İlham Qaraqurbanlı "Seleksiya-toxumçuluq işlərinə önəmi və müasir yanaşmalar", Üzümlüçülük və Şorabçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru Vüqar Səlimovun "İnnovativ becərilmə texnologiyası, mühafizəsi və aqroekologiyası", Tərəvəzçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutu Publik Hüquqi Şəxs İdarə Heyətinin sədri Elmar Allahverdiyev "Seleksiya, fiziologiyası və toxumçuluğu" və ADAU-nun Bağçılıq kafedrasının müdiri Allahverdi Seyidovun "Bağçılıqda kənd təsərrüfatının bütünlüyü və Ümummilli Liderin uzaqgörən siyasəti nəticəsində az bir zamanda ölkəmizdə iqtisadi tərəqqinin əldə edildiyini qeyd etmişdir.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Şirvan şəhərində Heydər Əliyevin 100 illiyi ilə bağlı konfrans keçirilib

Şəhər icra hakimiyyətinin və YAP yerli təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə Şirvanda "Heydər Əliyev və azərbaycançılıq məfkurəsi" mövzusunda konfrans keçirilib. Tədbirdə şəhər icra hakimiyyətinin başçısı İlqar Abbasov, Milli Məclisin deputatları Musa Quliyev və İltizam Yusifov, YAP yerli təşkilatının sədri Zahir Qəhrəmanov, hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə və müəssisələrinin, eləcə də şəhid ailələrinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Öncə Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzi meydanındakı abidəsi ziyarət olunub. Sonra YAP Şirvan şəhər təşkilatının konfrans zalında elmi-nəzəri konfrans öz işinə başlayıb. Heydər Əliyev və ölkəmizin ərazi bütövlüyü, torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə həlak olan şəhidlərin xatirəsi birdeğqələlik sükutla yad edildikdən və Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş videoçarx nümayiş olunduqdan sonra İlqar Abbasov konfransı giriş sözü ilə açdı. Natiq Azərbaycanda dövlətçilik ənənələrinin formalaşdırılmasında, azərbaycançılıq məfkurəsinin mühüm elementlərinin inkişafında Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətlərindən danışıb, bütün ruhu, qanı, canı ilə Azərbaycana bağlı olan Ulu Öndərin cəmiyyətin bütövləşməsi, həmrəyliyin möhkəmləndirilməsi, xalqların və etnik qrupların mədəni müxtəlifliyinin həm müdafiə, həm də inkişaf etdirilməsi, vahid amal ətrafında birləşdirilməsi üçün çətin bir yol qət etdiyini diqqətə çatdırıb. İllər ötsə də, Ulu Öndərin hər zaman qəlblərdə yaşayacağını, bütün dövrlərin müasiri olaraq dövlətimizin gələcəyini işıqlandıracağını vurğulayıb.

Sonra Musa Quliyev çıxış edərək dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev həyat və fəaliyyətinin, dövlətçilik təcrübəsinin, elmi-fəlsəfi baxışlarının, fenomenal dünyagörüşünün dünya ölkələrində dərinlən döyüşlərini bildirdi. İki müxtəlif ictimai quruluşda ölkənin rəhbəri olan və hər iki dövrdə də böyük uğurlar qazanan nadir şəxsiyyət olduğunu qeyd edib. O, həmçinin Ulu Öndərin ölkəmizə rəhbərliyinin birinci dövründə Azərbaycan dilinin önəmliyinin artırılması,

milli-mənəvi dəyərlərin, milli ruhun qorunması, kadrların milliləşdirilməsi, azərbaycançılıq ideologiyasının sistem halına salınması istiqamətində gördüyü işlərdən danışıb, 1993-cü ildə xalqın təkidi ilə yenidən hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra Azərbaycan diasporunun formalaşması, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın azərbaycançılıq məfkurəsi və Azərbaycan dövləti ətrafında birləşməsi istiqamətində fəaliyyətindən bəhs edib, əsas Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş azərbaycançılıq məfkurəsinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyini vurğulayıb.

İltizam Yusifov isə çıxışında qeyd edib ki, Ulu Öndərin hələ respublikamıza ilk rəhbərliyi dövründə Azərbaycanın sosial-iqtisadi, mədəni yüksəlişi üçün həyata keçirilən tədbirlər, milli şüurun oyanışı istiqamətində görülən işlər olmasaydı, bu gün Azərbaycan müstəqil xəttə malik suveren dövlət kimi mövcudluğu təhlükədə olacaqdı. Natiq dövlət başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə mövqeyinin möhkəmlənməsini, Qoşulma Hərəkatının artıq 3-cü dəfə Azərbaycanla həmrəylik nümayiş etdirməsini və ən əsası Avropa İttifaqının Azərbaycana olan isti münasibətini qeyd etmişdir.

İltizam Yusifov isə çıxışında qeyd edib ki, Ulu Öndərin hələ respublikamıza ilk rəhbərliyi dövründə Azərbaycanın sosial-iqtisadi, mədəni yüksəlişi üçün həyata keçirilən tədbirlər, milli şüurun oyanışı istiqamətində görülən işlər olmasaydı, bu gün Azərbaycan müstəqil xəttə malik suveren dövlət kimi mövcudluğu təhlükədə olacaqdı. Natiq dövlət başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə mövqeyinin möhkəmlənməsini, Qoşulma Hərəkatının artıq 3-cü dəfə Azərbaycanla həmrəylik nümayiş etdirməsini və ən əsası Avropa İttifaqının Azərbaycana olan isti münasibətini qeyd etmişdir.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Abşeronlular Heydər Əliyev ənənələrinə sadıq olduqlarını nümayiş etdiriblər

Abşeron rayonunda "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində keçirilən konfransda Milli Məclisin deputatları, YAP rayon təşkilatının üzvləri, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, şəhid ailələri, qazilər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər. İştirakçılar öncə Heydər Əliyev abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstələri düzüblər.

Konfrans Ümummilli Liderin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən videoçarxın nümayiş etdirilib.

məsi ilə başlayıb. Çıxış edənlər vurğulayıblar ki, Azərbaycan Heydər Əliyevinin sayəsində sürətli inkişaf yolu tutmuşdur. Bu gün bütün istiqamətlər üzrə əldə olunan yüksək nəticələrin təməli Ulu Öndər tərəfindən qoyulmuşdur. Heydər Əliyev ölkəmizi və xalqımızı bütün dəhşətli sənərlərdən, hətta dövlət müstəqilliyimizin itirilməsindən xilas etmişdir.

Sonra şəhid Fərid Məmmədovun həyat yoldaşı Şəhla Məmmədova və şəhid İlqar Vəliyevinin oğlu, Abşeron RİH yanında İctimai Şüranın üzvü Vəli Vəliyev çıxış edərək Heydər Əliyev Azərbaycan inkişafı istiqamətində gördüyü işlərdən, həyata keçirdiyi layihələrdən və dövlət müstəqilliyini qorumaq, daha da inkişaf etdirmək və dünya dövlətləri sırasına ucalmaq üçün müəyyənləşdirdiyi uğurlu siyasət kursundan söz açıblar.

Tədbirin sonunda YAP-a yeni üzvlərə partiyanın vəsiqələri təqdim olunub.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Ağcabədidə Ulu Öndərin zəngin irsindən danışılıb

Ağcabədidə "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində konfrans keçirilib. İştirakçılar öncə Heydər Əliyev həyat və fəaliyyətini əks etdirən foto, rəsm və kitablarından ibarət sərgi ilə tanış olublar.

Ümummilli Liderin xatirəsinə həsr olunmuş videoçarx nümayiş etdirildikdən sonra rayon icra hakimiyyətinin başçısı Rafil Hüseynov milli özünüdərk və azərbaycançılıq məfkurəsinin formalaşmasında

dahi liderin əvəzsiz xidmətlərindən danışıb. Məruzə ilə çıxış edən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Ağcabədi filialının direktor müavini, dosent Məhərriz Səlimov Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının taleyində oynadığı mühüm rolundan, onun yorulmaz siyasi fəaliyyətindən geniş söz açıb. Bildirib ki, müasir, güclü Azərbaycanın qurulmasında, inkişaf etməsində dahi şəxsiyyətin misilsiz xidmətləri qeyd edilən Azərbaycan xalqı tərəfindən həmişə yüksək qiymətləndirilib və Vətəninə sən

vən hər kəsin yaddaşına həmişəlik həkk olunub. Sonra məruzə ətrafında çıxışlar olub. Çıxış edənlər Heydər Əliyev ideyalarının, uzaqgörən siyasətinin uğurlu nəticəsi kimi Azərbaycanın Avropa, eləcə də dünya arenasındakı hazırkı yüksək nüfuzundan və söz sahibi olmasından danışıblar. Eyni zamanda bildiriblər ki, nə qədər ki Azərbaycan xalqı var, dahi rəhbərə olan sonsuz sevgi və dərin ehtiram heç zaman azalmayacaq.

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

ABŞ-nin "demokratiya" totalitarizmi

Dünyanın ən böyük hüquq pozucusunun Qafqazın ən böyük repressiv dövləti ilə dostluğu təəccüb doğurur

Azərbaycan 30 il ərzində dünyada işğala məruz qalan, ən çox hüquq pozuntusu ilə üzlaşan ölkə idi. Ərazisinin 20 faizini işğal altında saxlayan düşmən 1 milyon azərbaycanlının bütün hüquqlarını total şəkildə pozmuşdu. Hayastanın Azərbaycana qarşı təcavüzünün elə ən böyük əzətləncisi, bu işğala göz yumub ona şərəf yarıdan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr dövlətləri idi. Bu qrupun da başında ABŞ dururdu.

Dünyaya "demokratiya dərsi" keçən bir ölkə necə oldu ki, 30 il Azərbaycan torpaqlarında vandalizm aktının törədilməsinə, 1 milyona yaxın vətəndaşın öz evindən didərgin salınmasına, onların adı yaşamaq haqqının əldən alınmasına qarşı heç bir sanksiya qəbul etmədi. Əksinə, ərazisi işğala məruz qalan, vətəndaşları yurd-yuvasından didərgin salınan, köməyə ehtiyacı olan bir ölkəyə qarşı hətta yardımların göstərilməsini qadağan edən sənədi qəbul edərək əsl xislətli dünyaya nümayiş etdirdi. Daim erməni lobbisinin girovuna çevrilən ABŞ-nin qəbul etdiyi həmin sənəd bu ölkənin insan hüquq və azadlıqlarına verdiyi "qiymətin" əyani təzahürü idi. Bununla da dünyaya bir daha ABŞ-nin "demokratiya" totalitarizminə şahidlik etmiş oldu.

İndi keçək son "sammitə" və orada iştirak edən ölkələrə. Əgər diqqət etsək aydın şəkildə görərik ki, tədbirə dəvət edilən ölkələrin bir qisminin mövqeyi və nüfuzu çox aşağı olan dövlətlərdir. Digər bir hissəsi isə öz mənfəətini, məqsədini güdünlənir. Onlar sammitə qatılmaqla ABŞ-dən nə isə umacaqlarını ifadə edirlər. Təkcə buyruq qulu olan, vassal Ermənistanı və Çinin suveren ərazisi - Tayvanı göstərmək yetərlidir. Bu, ilk növbədə onu göstərir ki, ABŞ-də demokratiyanın heç "d" hərfi yoxdur. Digər tərəfdən isə, bu ölkə başqa dövlətlərdən də ərazi bütövlüyünə hörmətə yanaşmır.

Görünür odur ki, Vaşinqton özünü yeni strategiyasını müəyyənləşdirmək üçün dünya dövlətlərinin arasında bu cür mənasız ayrı-seçkilik salır və onları iki düşərgəyə bölür. Aydın olur ki, sammitin hədəfi demokratiya yox, ayrı-seçkilik yaratmaq, yeni global oyun formalaşdırmaqdır. Açıq şəkildə görürük ki, ABŞ adları çəkilənləri sammitə dəvət etməklə dünyaya xaosu yaratmağa çalışır.

Siyahıda Çin, Rusiya, Türkiyə, Misir, Macarıstan və bir sıra digər ölkələrin adının olmaması fəlakət sayılmasa da beynəlxalq münasibətlərin inkişafında ən böyük əngəldir. Bu "demokratiya sammiti"nin mənasız bir tədbir olması və Amerikanın global səviyyədə rəqiblərinə qarşı yönəldiyi bütün dünyaya məlumdur. Bu cür münasibətin əsas yaranma səbəbi, sammitə dəvət olunan dövlətlərin qərəzli, ədalətsiz və qeyri-sağlam məntiqə seçilməsidir. Tədbirə demokratiyadan uzaq, fundamental insan hüquqlarının pozulduğu ölkələrin çağırılması, bu tədbirin əslində antidemokratik mahiyyətini güçlendirir.

Ermənistan kimi işğalçı, terroru dəstəkləyən, antidemokratik dövlətin sammitə dəvət edilməsi, sözün əsl mənasında, fiaskodur. Nikol Paşinyan hakimiyyətə gəldikdən sonra bütün siyasi rəqiblərinə qarşı repressiya həyata keçirdi. Onların bir qismi həbs edildi, digər qismi isə zor gücü ilə süsdürüldü. Ermənistanla elementar insan hüquqlarından, söz azadlığından söhbət belə gedə bilməz. Belə olan halda, Paşinyanın "demokratiya sammiti"ni dəvət edilməsi Ermənistan üçün zorla demokrat imici yaratmaq cəhdindən başqa bir şey deyil. Paşinyan isə əvəzində ikili oyununu davam etdirir.

ABŞ bütün dünyaya demokratiya yaymaq iddiasında olsa da, bu iddianın olduqca ziddiyyətli bir tarixə sahib olduğunu qeyd etmək lazımdır. Çünki ABŞ-nin İraq, Əfqanıstan, Suriya kimi ölkələrə "bəxş etdiyi demokratiya" uzun illər məhz dünyanın gözü qarşısında baş verib. Hələ üstəlik, ABŞ hər zaman bu "demokratiyanı" güc hesabına yaymaq özünə rəva bilib. Bütün hallarda ABŞ-nin iddia etdiyi demokratiyadan əvvəl onun ordusu başqa ölkələrin ərazisində müdaxilə edib. Bununla da ABŞ-nin yaymağa çalışdığı "demokratiya" hər dəfə bəşəriyyət üçün minlərlə insanın ölümü, ölkələrdə dağıntı və xaosla nəticələnib. Ən sadə halda isə ABŞ demokratiya adı altında dünyada bir çox çevriliş cəhdinin arxasında dayanan əsas fiqur olub.

Bütün dünyaya bəllidir ki, Azərbaycan və Türkiyənin artan nüfuzunu əsl səbəbi iki qardaş dövlətin tam müstəqil siyasət yürütməsidir. Məhz bu müstəqil siyasət hər iki ölkəni dünyada ən etibarlı tərəfdaşa çevirib. Azərbaycan və Türkiyənin birgə reallaşdırdığı qlobalmiqyaslı enerji layihələri hazırda Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin edir.

Yeni Azərbaycan və Türkiyənin mənasız sammitdə iştirak etməməsi ölkənin liderlərinin seçimidir. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan və Türkiyə kimsəyə tapşırıq və göstərişi ilə siyasət yürütmürlər. İki qardaş ölkənin ABŞ-nin global ambisiyasında alət rolunu oynayacağı mümkün deyil. Çünki Azərbaycan-Türkiyə birliyi regionda artıq güc mərkəzidir və hansısa ölkəyə qarşı tərbit edilmiş oyunlarda yer almaq niyyətində deyillər.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan rəsmi Tehrandan törətdiyi terrora görə cavab gözləyir

Terrorçu dövlətin dəyişməz məkrli xisləti

İrənin Azərbaycanla münasibətlərinin kəskinləşməsi onun özü üçün daha təhlükəlidir

Riyakarlıq, terrorizm dövlət siyasətinin ana xəttini təşkil edən İran yenə də Azərbaycanla bağlı böhtan xarakterli fikirlər səsləndirir, ölkəmizi ərazisində guya "sionist" qüvvələrin olması və 44 günlük Vətən müharibəsində Suriyadan götürülən İŞİD terroristlərindən istifadəyə görə ittiham edir.

Amma hər kəsə bəllidir ki, Azərbaycan uzun illər ərzində işğal altında qalan torpaqlarını, beynəlxalq hüququ Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müasir hərbi silah-sursatla təchiz olunmuş ordumuzun, qorxmaz, igid oğullarımızın qanı, canı bahasına azad edib.

Heç kəsə sirr deyil ki, Azərbaycan İkinci Qarabağ savaşında ərazi bütövlüyünü bərpa edərək regionda güc, söz sahibinə çevrilib. Təbii ki, bunu həzm edə bilməyənlər də var. Bu baxımdan ermənipərəst mövqeyi ilə seçilən, otuz il ərzində Hayastanın Azərbaycan torpaqlarını işğalını, terrorist dövləti dəstəkləyən, bununla bağlı heç bir mövqə bildirməyən Tehranın ölkəmizə qarşı hazırkı münasibəti heç də təəcüb doğurmur.

Prezident İlham Əliyev hər zaman bildirib ki, Azərbaycan müstəqil siyasət yürüdüür və digər dövlətlərin daxili işlərinə qarışmır. İran Ordusunun Quru Qoşunlarının Komandanı Kiomars Heydəri isə İranın Ermənistan ilə sərhəd dəyişikliklərinə icazə verməyəcəyini bildirərək digər ölkənin işinə burnunu soxur.

İrənin bu cür davranışı onun gələcək faciəsidir

Son zamanlar baş verənlər - Londonda səfirliyimizə qarşı təxribatlar, Azərbaycanın İrandakı səfirliyində törədilmiş terror aktı fonunda Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafaya qarşı sui-qəsd planının arxasında da İranın dayandığı ilə bağlı şübhələr mövcuddur. Çünki terrorizmi dəstəkləyən ölkənin öz daxili və xarici siya-

sətində bu ünsür əsas rol oynayır.

Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri Tahir Rzaev qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan-İran münasibətləri mütləq nizama salınmalıdır. Deputat qeyd edib ki, iki ölkə tarixən qonşu olub və müəyyən milli-mənəvi dəyərlərimiz üst-üstə düşür: "Münasibətlərin nizama salınması hər iki ölkə üçün faydalıdır. İlk növbədə bu münasibətlərin qaydaya salınması İranın gələcəyi, düşdüyü vəziyyətdən çıxması üçün çox əhəmiyyətlidir. İran dünyanın bir çox ölkələri tərəfindən artıq təcrid olunub və bu dövlətə qarşı mühüm sanksiyalar tətbiq edilib. Belə halda Tehranın Azərbaycanla münasibətlərinin kəskinləşməsi özü üçün ziyan və təhlükəlidir".

Komitə sədri bildirib ki, Azərbaycan 44 günlük müharibədə güclü dövlət olduğunu sübut edib və belə də tanıdır. Ölkəmiz 30 il bundan əvvəlki deyil. Azərbaycanın iqtisadiyyatı, hərbi gücü, beynəlxalq nüfuzu xeyli artıb. Dünya da bunu qəbul edir. Bağlanılan beynəlxalq səviyyəli müqavilələr, əməkdaşlıq bu gün dünya ölkələri tərəfindən Azərbaycanın dəstəklənməsinə zəmin yaradıb. Belə bir vaxtda İranın Azərbaycan haqqında böhtan xarakterli məlumatlar yayması, çıxışlar etməsi Ermənistanla əvvəlki kimi dəstək verməsi, səfirliyimizə hücum təşkil edib insanları qətlə yetirməsi, yaralanması və digər uyğun olmayan fikirlər səsləndirməsi onların xeyrinə deyil.

Azərbaycanın heç vaxt İrənin cəddi münasibətlərə girmək fikrində olmadığını qeyd edən Tahir Rzaev bil-

dirib ki, ölkəmiz həmişə İrana dəstək verib, hətta ən ağır vəziyyətdə Qərbin platformasına çevrilməsinə imkan yaratmayıb, Tehrana qarşı kəskin reaksiyalar zamanı müəyyən mənada öz mövqeyini ortaya qoyub.

"Azərbaycan Prezidenti İrənlə sağlam münasibətlərin tərəfdarıdır, çünki həmin ölkədə 30 milyondan artıq soydaşımız yaşayır. Onların taleyi

Azərbaycanı daim düşündürür. Soydaşlarımızın haqlarının pozulması, onlara qarşı yeridilən qərəzli siyasət, əlbəttə ki, beynəlxalq hüququn normalarına, insan haqlarına ziddir. Belə hallara yol verilməsi, İranın dünyanın böyük dövlətləri ilə münasibətləri pozması bu ölkənin gələcək faciəsidir. Digər tərəfdən Ermənistanı müdafiə etməsi islami dəyərlərin əleyhinədir, çünki İran İslam Respublikasıdır, lakin uzun illərdə Tehranın hakimi dairələri, molla rejimi təcavüzkar Hayastana dəstək verir. Bizim torpaq-

larımızı işğal altında saxlayan, məs-cidlərimizi, dini, tarixi, mədəni abidələrimizi viran qoyan terrorçulara yardım göstərir", - deyə deputat əlavə edib.

Deputat vurğulayıb ki, İran bu gün realiaqlardan çıxış etməli, dünyada baş verən hadisələri düzgün qiymətləndirməli, ona qarşı reaksiyalardan nəticə çıxarmalı və qonşu Azərbaycanla münasibətlərin qaydaya salınmasına çalışmalıdır. Əks halda bu çox ciddi çətinliklərə gətirib çıxara bilər. Bu gün Azərbaycan beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlərə evsahibliyi edirsə, böyük layihələrin təşəbbüsəndirsə, mühüm sənədlərə imza atırsa, İran bunu qiymətləndirməli və obyektiv mövqə tutmalıdır. Qonşu dövlət kimi bu magistralların çəkilməsi, sənədlərin dağılıdılması həm İranın milli təhlükəsizliyi, həm də Azərbaycanın inkişafı üçün vacibdir.

İrənin tutduğu yoldan əl çəkmədiyini bildiren deputat onun Azərbaycan, Türkiyə və digər müsəlman döv-

qarşılıqlı münasibətlər həm dövlətlərimizin, həm də xalqlarımızın xeyrinədir. Məhz buna görə də İran tutduğu yoldan çəkinməli, xarici siyasətində Azərbaycanla münasibətlərinə düzəliş etməlidir".

Özünü din dövləti adlandıran ölkənin məscidlərdə donuz otaranlara dəstəyi

Milli Məclisin deputatı Tahir Kərimli qeyd edib ki, Azərbaycan torpaqları otuz il ərzində ermənilərin işğal altında olduqda İranın dini bir olan azərbaycanlıları müdafiə etmədiyi həmiyə məlumdur. Tehran bir dəfə də Azərbaycanla sərhədlərinin pozulmasına yol verməyəcəyini və bunun qarşısını alacağını bəyan etməyib: "Necə ola bilər ki, özünü din dövləti adlandıran İran məscidlərdə donuz otaran, aqrəssiv bir ölkəyə yardım edir? Onlar ermənilərlə dostluqlarına görə xəcalət çəkməlidirlər. Buradan görünür ki, İran heç dövlət, dini mənafeini üstün tutmur, ancaq və ancaq fars şovinizminə qulluq edir. Bunlar onların Azərbaycana qarşı aqrəssivliyində də özünü göstərir".

İrənin tərəfindən ölkəmizə qarşı böhtan, iftira xarakterli fikirlər səsləndirildiyini xatırladan T.Kərimli bildirib ki, Azərbaycan dəfələrlə ərazisində nənki "sionist"lərin, hətta xarici dövlətlərin elementlərinin olmadığını bəyan edib. Bir sözlə, İran bəhanə axtarır. Azərbaycan qonşuları ilə daim dostluq münasibətləri sərgiləyir, o cümlədən İrənlə. Milyonlarla azərbaycanlı orada yaşayır. Rejim isə açıq şəkildə milli, dini birliyi üstələyən məsələlər sərhədi, Azərbaycanı düşmən kimi təqdim edir, əhalisində ölkəmizə qarşı nifrət oyatmaq istəyir: "Hesab edirik ki, bu, uzun müddət davam edə bilməz. İran əhalisinin böyük əksəriyyəti azərbaycanlılardır, onlar da bu vəziyyətdən narahatdır. Cənubi Azərbaycandan olan qaradaşlarımız heç də İran siyasətində biganə deyillər, onlar anti-Azərbaycan kampaniyasının qarşısını almaq istəyirlər".

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Ayxan Hacızadə
İrənin XİN-in mətbuat katibinə cavab verib

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə İrənin XİN-in mətbuat katibi Nasir Kənanini Tehranın Nasir Kənaninin səsəndirilmiş iddiaları şərh edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, A.Hacızadə bununla bağlı deyib: "Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun İsrail Dövlətinə səfəri çərçivəsində mətbuat brifinqinə istinadən İrənin İslam Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Nasir Kənaninin martın 31-də açıqladığı iddialarla əlaqədar mətbuat katibinə tövsiyə edirik ki, nazir Ceyhun Bayramovun səsəndirdiyi fikirlərə diqqətlə qulaq assın.

Məlum olduğu kimi, xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov İsrail xarici işlər naziri ilə mətbuat brifinqi zamanı İrana qarşı hər hansı bir mövqə səsləndirməyib. Bu xüsusda, İrənin Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən verilən bu açıqlamanı növbəti anti-Azərbaycan addım kimi qiymətləndiririk.

Bildiririk ki, Azərbaycan öz ərazisində üçüncü dövlətlərə qarşı istifadəyə heç zaman imkan verməyib.

Bunun əksinə, son zamanlar İrənin ərazisində Azərbaycanla qarşı təhdidlər səsləndirilib və təxribatlar yol verilib. Bunlara misal olaraq, Azərbaycanın sərhədləri boyu İrənin tərəfindən hərbi təlimlərin keçirilməsini, sərhəd üzərindən hərbi uçuşların həyata keçirilməsini, İrənin vəzifəli şəxslər tərəfindən anti-Azərbaycan bəyanatların verilməsini, SEPAH kimi İrənin təhlükəsizlik strukturları tərəfindən hətta uşaqları cəlb etməklə və Xudafərin körpüsünün yanında Azərbaycan əleyhinə təhdid dolu videoların çəkilməsini və nümayişini, Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə terror hücumunu, Milli Məclisin üzvü Fazil Mustafaya qarşı həyata keçirilmiş terror aktının istintaqının ilkin izlərinin İrana dələlət etməsini göstərmək olar.

Bu gün İrənin-Ermənistan qaradaşlığı bütövlükdə region üçün təhlükə olmaqda qalmaqdadır. Son 30 il ərzində İrənin faktiki olaraq səsiz rəzililiyi ilə Ermənistanın Azərbaycan ərazilərinin işğalına göz yumub. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun işğal və talan edilməsinə, bu ərazilərdəki evlərdən sökülmüş daşların İrənin bazarlarında satılmasına, mövcud olmuş 67 məsciddən 65-in dağıdılmasına və təhçir edilməsinə İrənin tərəfindən əhəmiyyətli verilmələri yaxşı məlumdur.

Qeyd edilənlərlə əlaqədar mətbuat katibi Nasir Kənaninin açıqlamasını qətiyyətlə pisləyirik. Bu açıqlama Azərbaycan-İrənin münasibətlərinin böhran vəziyyətinə salınmasında növbəti addımdır.

İrənin tərəfindən bu təhdidləri Azərbaycanı heç zaman qorxuda bilməz. İrənin ərazisində Ermənistanla gəndirilən hərbi dəstəyə baxmayaraq, Azərbaycan Ordusu 2020-ci ildə işğalçı Ermənistan ordusunu darmadağın etdi. Bundan sonra da Azərbaycan qarşı hər hansı bir təcavüzün və təxribatın qarşısı qətiyyətlə alınacaq".

Hamı niyə İrandan şübhələnir?

Fazil Mustafaya qarşı sui-qəsdə qlobal terrorizm beşiyinə çevrilən ölkənin izləri aydın görünür

Martın 28-də Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa evinin qarşısında sui-qəsdə məruz qalaraq güllələndi. Cəmiyyətdə hər kəs, birmənalı olaraq, Fazil Mustafaya qarşı həyata keçirilən bu silahlı hücumda beynəlxalq terrorizmin beşiyi olan İrənin əli olduğunu düşünür, xain qonşumuzun bu güllələri dolayısı yolla dövlətimizə atdığı hesab edir. Siyasi şərhçilər, politoloqlar, ictimai-siyasi xadimlər, hətta sosial şəbəkələrdə sadə vətəndaşlar da cinayətə münasibətlərini bildirirlər və əksəriyyət qanlı hadisəni terrorçu İrənin Azərbaycana hədə-qorxu gölmək istəyi kimi şərh edirlər.

Bu terror aktıdır

Fazil Mustafaya qarşı törədilən hadisəni Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti terror aktı kimi qiymətləndirib. Qurumdan bildirilib ki, faktla bağlı DTX-nin İstintaq baş idarəsində Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə cinayət işi başlanılıb. Terror aktını törətmiş şəxs və cinayət hadisəsi ilə əlaqəsi olan digər şəxslərin müəyyən olunaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi istiqamətində kompleks təxirəsalınmaz əməliyyat-istintaq tədbirləri həyata keçirilir.

Daxili İşlər Nazirliyindən də bildirilib ki, cinayət işi üzrə polis və prokurorluq əməkdaşları tərəfindən zəruri əməliyyat-axtarış və istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Təbii ki, əlaqədar qurumların deputata qarşı törədilən terror aktı ilə bağlı araşdırmalarının nəticələri bəlli olana qədər bu qanlı əməli törədənlərin kim və ya kimlər

olması barədə konkret fikir bildirmək mümkün deyil. Əminlik ki, tezliklə hadisəni törədən terrorçu və ya terrorçuların kimliyi rəsmi qaydada üzə çıxarılacaq.

Görünən dağa bələdçi lazım olmur

O da realiaqlıdır ki, bəzən elə situasiyalar olur ki, görünən dağa bələdçi lazım olmur. Buna görədir ki, hər kəs Fazil Mustafaya qarşı törədilən terror hadisəsini məhz İrandan başqa kimsənin həyata keçirməsinə qənaətdəndir.

Ola bilər ki, martın 28-i təqvim vərəqlərində adı tarix kimi görünür, amma bu tarixin özündə, bir neçə gün əvvəlində və sonrasında baş verən və verəcək hadisələr fonunda görürük ki, Fazil Mustafanın məhz həmin təqvimdə hədəf alınması təsadüfi deyil, xalqımıza, dövlətimizə qarşı qurulmuş məkrli plan, xain, təhdidədiçi mesajdır.

Azərbaycanda İrənin yaratdığı casus şəbəkələri ard-arda ifşa edilir. Martın 28-i isə Azərbaycan xüsusi xidmət orqanlarının peşə bayramı günüdür və Fazil Mustafaya da məhz bu gün terror aktına məruz qalıb. Bu, xüsusi xidmət orqanlarımızın ölkədə sabitliyi və təhlükəsizliyi peşəkar səviyyədə təmin etməsinin terrorçu İrənin xoşuna gəlmədiyini bariz göstəricisidir.

Digər bir mühüm məqam isə qanlı aktın İsraildə Azərbaycan səfirliyinin açıldığı, xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun ölkədə səfərdə olduğu ərzində törədilməsi idi. Bu, Azərbaycanın müstəqil siyasət yürütməsini heç zaman gözü götürməyən xain İsraildə səfirliyimizin açılmasını heç cür həzm edə bilməməsi və

hikkosini özünəməxsus formada, yəni terror törətməklə nümayiş etdirməsi idi.

Beynəlxalq terrorun beşiyi

Hadisə ilə bağlı yaranan digər bir sual isə, molla rejiminin niyə məhz deputat Fazil Mustafanı nişan almışdır. Məlumdur

XİN 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə əlaqədar bəyanat yayıb

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə əlaqədar bəyanat yayıb.

AZƏRTAC bəyanatı təqdim edir.

Bu gün, 31 mart tarixi ermənilər tərəfindən etnik və dini mənsubiyyətinə görə qətlə yetirilmiş, irqi ayrı-seçkilik və etnik təmizləmə siyasətinə məruz qalmış azərbaycanlıların xatirəsinin yad edildiyi Azərbaycanlıların Soyqırımı Günüdür.

105 il bundan öncə 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakı Sovetinin mandatı altında fəaliyyət göstərən daşnak-bölshevik silahlı dəstələri tərəfindən Bakı şəhərində, habelə Şamaxı, Quba, İrəvan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və Qars bölgələrində on minlərlə dinc azərbaycanlıya qarşı amansız qətləmlər həyata keçirilib. Kətləvi qırğınlar nəticəsində təkcə Qubada xüsusi qəddarlıqla 16 mindən artıq insan qətlə yetirilib, 167 kənd məhv edilib.

Radikal millətçi ermənilərin azərbaycanlılara qarşı irqi ayrı-seçkilik və etnik təmizləmə siyasətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan sözügedən qətləmlərin sistemlik və planlı xarakter daşıması, Qafqazın Fövqəladə Komissarı, milliyətcə erməni olan Stepan Şaumyanın törədilmiş qətləmlərdə Bakı Sovetinin 6000 və Daşnakçıyın partiyasının 4000 silahlı əsgərinin iştirak etdiyinə dair etirafında da sübut olunur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasından sonra hökumət tərəfindən ermənilərin törətdikləri ağır cinayətlərin aradan qaldırılması üçün müxtəlif millətlərin, o cümlədən ruslar, yəhudilər, polyaklar, gürcülər və hətta ermənilər olmaqla, həmin dövrün ən yaxşı hüquqşünaslarının təmsil olduğu Fövqəladə İstintaq Komissiyası təsis edildi. Komissiyanın fəaliyyəti nəticəsində sübutlar əsasında dinc əhaliyə qarşı müxtəlif cinayətlərə görə təqsirləndirilən 194 nəfər barəsində cinayət işi açıldı və törətdikləri cinayətlərə görə Bakıda 24 və Şamaxıda təxminən

100 nəfər həbs olundu. Lakin azərbaycanlılara qarşı törədilmiş soyqırımı siyasətinin siyasi və hüquqi qiymətləndirilməsi üçün atılan bu ilk addımın davam etdirilməsi Azərbaycan Respublikasının sovet ordusu tərəfindən işğal sahələrində ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

Hadisələrə adekvat siyasi qiymətin verilməsi məsələsi Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa edilməsindən sonra, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il 26 mart tarixli "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının imzalanması ilə həllini tapdı və sözügedən fərmana əsasən 31 Mart "Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü" kimi təsis edildi. Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü Azərbaycanlıların mürəkkəb və qanlı tarixi prosesini əks etdirən, ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakı Sovetinin mandatı altında fəaliyyət göstərən daşnak-bölshevik silahlı dəstələri tərəfindən Bakı şəhərində, habelə Şamaxı, Quba, İrəvan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və Qars bölgələrində on minlərlə dinc azərbaycanlıya qarşı amansız qətləmlər həyata keçirilib. Kətləvi qırğınlar nəticəsində təkcə Qubada xüsusi qəddarlıqla 16 mindən artıq insan qətlə yetirilib, 167 kənd məhv edilib.

Radikal millətçi ermənilərin azərbaycanlılara qarşı irqi ayrı-seçkilik və etnik təmizləmə siyasətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan sözügedən qətləmlərin sistemlik və planlı xarakter daşıması, Qafqazın Fövqəladə Komissarı, milliyətcə erməni olan Stepan Şaumyanın törədilmiş qətləmlərdə Bakı Sovetinin 6000 və Daşnakçıyın partiyasının 4000 silahlı əsgərinin iştirak etdiyinə dair etirafında da sübut olunur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasından sonra hökumət tərəfindən ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

Hadisələrə adekvat siyasi qiymətin verilməsi məsələsi Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa edilməsindən sonra, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il 26 mart tarixli "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının imzalanması ilə həllini tapdı və sözügedən fərmana əsasən 31 Mart "Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü" kimi təsis edildi. Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü Azərbaycanlıların mürəkkəb və qanlı tarixi prosesini əks etdirən, ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

Azərbaycanlıların mürəkkəb və qanlı tarixi prosesini əks etdirən, ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

Hadisələrə adekvat siyasi qiymətin verilməsi məsələsi Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa edilməsindən sonra, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il 26 mart tarixli "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının imzalanması ilə həllini tapdı və sözügedən fərmana əsasən 31 Mart "Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü" kimi təsis edildi. Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü Azərbaycanlıların mürəkkəb və qanlı tarixi prosesini əks etdirən, ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

Azərbaycanlıların mürəkkəb və qanlı tarixi prosesini əks etdirən, ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

Hadisələrə adekvat siyasi qiymətin verilməsi məsələsi Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa edilməsindən sonra, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il 26 mart tarixli "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının imzalanması ilə həllini tapdı və sözügedən fərmana əsasən 31 Mart "Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü" kimi təsis edildi. Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü Azərbaycanlıların mürəkkəb və qanlı tarixi prosesini əks etdirən, ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

Qərbi Azərbaycan İcması 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə bağlı bəyanat yayıb

Qərbi Azərbaycan İcması (QAI) 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə bağlı bəyanat yayıb. Bu barədə AZƏRTAC-a icmanın Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bəyanatda bildirilir: "31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü Qərbi azərbaycanlılar xüsusi hüznə qeyd edirlər. Qafqaza ermənilərin kütləvi köçürülməsindən sonra erməni ekstremist silahlı qrupları və Ermənistan hökuməti tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı törədilib. Soyqırımı etnik nifrət aşılayan irqi ideologiyaya zəminində sistemli şəkildə həyata keçirilib.

1918-ci il martın 31-də Bakıda ifrat millətçi "Daşnakçıyın" partiyasının silahlı birliyi tərəfindən törədilmiş kütləvi qətləmlər ondan əvvəlki və sonrakı dövrlərdə tarixi Azərbaycan torpaqlarında xalqımıza qarşı həyata keçirilmiş genişmiqyaslı soyqırımı təbəssüm edən döşətləri bir həftədir.

1905-ci ildən başlamış bu soyqırımı Azərbaycanın qərb hissəsində xüsusi amansız olub. Ermənistan ordusu 1918-1920-ci illərdə İrəvan, Zəngəzur, Göyçə, Dərələyəz, Sürməli, Şərur və digər bölgələrdə azərbaycanlılara qarşı kütləvi qırğınlar törədib və etnik təmizləmə həyata keçirib.

Ermənistan ordusunun 1918-ci ildə Qacarlar dövlətinin Xoy, Salmas, Urmiya və Qaradağ bölgələrinə soxularaq oraya pənah aparmış qaçqınları və yerli azərbaycanlıları kütləvi şəkildə öldürməsi bu dövlətin təkcə öz ərazisində etnik təmizləmə apararaq deyil, həm də azərbaycanlıları bir qrup kimi tamamilə məhv etmək niyyətini sübut edir.

Yüz minlərlə azərbaycanlının öldürüldüyü bu soyqırımı aktları nəticəsində vaxtilə indiki Ermənistan ərazisində əhalinin 80 faizindən çoxunu təşkil etmiş azərbaycanlılar artıq 1921-ci ildə həmin ərazidə etnik azlıq təşkil etməyə başladılar. 1948-52, 1987-91-ci illərdə aparılmış etnik təmizləmə nəticəsində azərbaycanlılar tamamilə oradan qovulublar. Hazırda bir nəfər də olsun azərbaycanlı indi Ermənistan adlanan o ərazidə qalmayıb.

Azərbaycanlıların bütün tarixi-mədəni irsi, məscidləri və qəbiristanlıqları dağıdılıb. 1897-ci ildə dövlət qeydiyyatına alınmış 269 məsciddən cəmi 1-i salamat qalıb.

Ermənistan BMT-nin Nizammənasinə, Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsinə və insan hüquqları sahəsində çoxsaylı beynəlxalq konvensiyalara rəğbət olsa da, irqi siyasətini davam etdirir. Bu ölkə azərbaycanlıların öz evlərinə təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə geri qayıtmasına mane olur, azərbaycanlılara qarşı insanlıq əleyhinə cinayətlər və terror aktları törətməyi qərarə Njə, Andranik Ozanyan, Drastamat Kanayan, Monte Melkonyan kimi ünsürləri şöhrətləndirir və Njəizm kimi nasist ideologiyayı dövlət səviyyəsində təşviq edir.

Biz Ermənistan dövlətini törətdiyi soyqırımı, etnik təmizləmə, insanlıq əleyhinə cinayətlər və müharibə cinayətlərinə görə məsuliyyətini etiraf etməyə və barışıq naminə zəruri addımları atmağa çağırırıq. Ermənistan oradan qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə geri qayıtmasına şərait yaratmalı və dağıdılmış Azərbaycan mədəni irsini bərpa etməlidir. Həmçinin Ermənistan azərbaycanlılara qarşı nifrət və ayrı-seçkililiyi aşılayan siyasət və praktikasını dayandırmalı, insanlıq əleyhinə cinayət törətməyi şəxsləri ədalət məhkəməsinə təslim etməli, onları şöhrətləndirməyə dərsal son verməli, azərbaycanlılara qarşı cinayətlərə iştirak etmiş hərbi və siyasi xadimlərə, terrorçulara qoyulmuş əbədləri sökməli və aparılmış yer adları dəyişikliklərini ləğv etməlidir".

Ayxan HACIZADƏ: "Fransanın rəsmi qurumları təhrikçi və təxribatçı fəaliyyətlərə son qoymalıdır"

Fransanın Overn-Ron-Alp bölgəsinin regional şurasının sədri Lorən Vokye Azərbaycan ərazilərində yaradılmış qondarma rejimin "xarici işlər naziri" kimi özümlə təqdim edən Sergey Kazaryan ilə İrəvan-da görüşü zamanı təmsil etdiyi regionun dəstəyi və bayrağı altında Fransanın erməni icmasının təşkilatları ilə birgə humanitar yardım konvoyunun Laçın yolundan keçirəcəyini bildirdi.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Fransanın Overn-Ron-Alp bölgəsinin regional şurasının sədrinin açıqlamasını şərh edən Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə bildirib: "Azərbaycanın keçmiş işğal altında olan ərazilərində yaradılmış qondarma separatçı rejimin "nüməyəndəsi" ilə qeyd edilən görüş qanunsuz rejimin təbliğatına hesablım və Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünə qarşı fəaliyyət kimi qiymətləndirilir. Fransanın rəsmi qurumları bu kimi təhrikçi və təxribatçı fəaliyyətlərə son qoymalıdır.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, eləcə də beynəlxalq tanınmış qaydalara və normalara uyğun olaraq, Azərbaycanın suveren ərazilərində hər hansı bir humanitar fəaliyyət Azərbaycan hökuməti ilə razılaşdırılmalı və əlaqələndirilməlidir".

31 Mart soyqırımı tarixin qan yaddaşdır

Qubada 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Gününa həsr olunan "Etnik təmizləmə və soyqırımı cinayətlərinin hüquqi aspektləri: tarixi faktlar kontekstində" mövzusunda konfrans təşkil olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsman), Qərbi Azərbaycan İcmasının və Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən konfransın iştirakçıları əvvəlcə Quba şəhərində Ümummilli Lider Heydər Əliyev abidəsinə ziyarət etdilər, qarşı-na gül dəstələri düzüblər.

Sonra Qubanın Memorial Kompleksi ziyarət olunub, soyqırımı qurbanlarının xatirəsi anılıb. Arxeoloq Qəhrəman Ağayev Quba soyqırımı məzarlığında aparılan ilkin araşdırmalar, həmin vaxt aşkarlanan döşətlə faktlar barədə konfrans iştirakçılarına məlumatlandırılıb. Ziyarətçilər burada ermənilərin törətdikləri soyqırımı özümdə əks etdirən sərqi ilə tanış olublar.

Quba şəhərində Heydər Əliyev Mərkəzində təşkil olunan konfransdan əvvəl Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkilinin təşəbbüsü ilə hazırlanan "Etnik təmizləmə və soyqırımı cinayətlərinin hüquqi aspektləri: tarixi faktlar kontekstində" mövzusunda sərqi açılış keçirilib.

Tədbirdə soyqırımı qurbanlarının, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş şühədlərimizin, habelə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin əziz xatirəsi xatırlanıb. Heydər Əliyev tərəfindən ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

Hadisələrə adekvat siyasi qiymətin verilməsi məsələsi Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa edilməsindən sonra, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il 26 mart tarixli "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının imzalanması ilə həllini tapdı və sözügedən fərmana əsasən 31 Mart "Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü" kimi təsis edildi. Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü Azərbaycanlıların mürəkkəb və qanlı tarixi prosesini əks etdirən, ermənilərin törətdikləri cinayətlərə qarşı amansız tədbirlər həyata keçirilməsi üçün zərurət yarandı.

AHIK-də soyqırımı qurbanlarının xatirəsi anılıb

Martın 31-də Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasında (AHIK) 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə bağlı tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdən əvvəl azərbaycanlılara qarşı törədilən soyqırımı qurbanlarının, həmçinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə həlak olmuş şühədlərimizin əziz xatirəsi birgə qeyd olundu. AHIK-in sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev çıxışı erməni millətçiliyi, mədəniyyət əbidələri, məscidlər və digər ibadət yerləri yerləyəkən etdi. Kütləvi qətlərlə və talanlar Bakı ilə yanaşı, Qarabağda, Zəngəzurda, Naxçıvanda, İrəvanda, Göyçədə və digər bölgələrdə də törədilib.

Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş bütün soyqırımı faciələrini unutmamaq məqsədilə Ulu Öndər Heydər Əliyev 1998-ci ildə "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Fərman imzalayıb. Həmin fərmanla martın 31-i Azərbaycanlıların Soyqırımı

alınması və cəzalandırılması haqqında" Konvensiyaya görə, qabaqdan düşünülmüş qaydada, hər hansı milli, etnik, irqi, yaxud dini qrupun kütləvi şəkildə tam və ya qismən məhv edilməsi niyyəti ilə törədilmiş cinayət əməlləri soyqırımı aktıdır.

Buna görə də 1918-ci ildə on minlərlə dinc insanın kütləvi şəkildə etnik və dini mənsubiyyətinə görə xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilməsi, bu cinayət əməlinin öncədən planlaşdırılmış və mərhələli şəkildə həyata keçirilməsi, o cümlədən bu kimi cinayət əməllərinin Azərbaycanın müxtəlif ərazilərində törədilməsi faktları məhz soyqırımı cinayəti kimi təsvir edilməlidir.

Ombudsman Səbinə Əliyeva bildirib ki, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdıqdan sonra Azərbaycanın digər taleyüklü məsələləri ilə yanaşı, 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı da ilk dəfə olaraq siyasi gündəmə gətirildi. Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən imzalanmış 1998-ci il 26 mart tarixli fərmana əsasən, 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü elan olunub, bu hadisələrə siyasi qiymət verilib və azərbaycanlıların ermənilər tərəfindən soyqırımı məruz qalması ilk dəfə rəsmi şəkildə boyan edilib.

Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ziyəddin Əliyev məruzəsində bildirib ki, 2007-ci ildə Quba şəhərində aparılan tikinti iş-

ləri zamanı kütləvi məzarlığın aşkar olunması ermənilərin xalqımıza qarşı törədilmiş cinayətlər beynəlxalq müstəvidə etiraf olunaraq qəbul edilib", - deyər Əziz Ələkbərlini söyləyib.

İcma sədri qeyd edib ki, onların ölkədə ermənilərin törətdiyi cinayətlərə bağlı kifayət qədər faktlar, rəsmi sənədlər var. SSRİ Prokurorluğunun İstintaq Komissiyasının möhürlü, imzalı sənədləri mövcuddur. Həmçinin Ermənistan Prokurorluğunun, Ermənistan Ali Məhkəməsinin, Ermənistanın ayrı-ayrı rayonlarının prokurorluqlarının, məhkəmə orqanlarının, daxili işlər orqanlarının sənədləri əldə edilib. Bu sənədlər Qərbi Azərbaycan İcmasında toplanıb və istintaq komissiyasına təqdim olunacaq.

Milli Məclisin deputatı Vahid Əhmədov isə bildirib ki, ermənilərin 1918-ci ilin martında havadarlarının köməyi ilə azərbaycanlılara qarşı törətdikləri soyqırımı miqyası olduqca böyükdür. Azərbaycan xalqı son iki əsrdə erməni vandalizmi və terrorizminə məruz qalıb. İstər XIX, istərsə də XX yüzillikdə təvəzükər erməni millətçiliyi xalqımıza qarşı milli-etnik zəmində kütləvi qətləmlər törədib, soyqırımı aktları həyata keçirib, bəşəriyyət əleyhinə qəddar və amansız cinayətlərə imza atıblar. 31 Mart soyqırımı da tarixin və xalqımızın hafizəsinə əbədi həkk olunmuş qan yaddaşdır.

Konfransa onlayn formata qoşulan Türkiyə İnsan Hüquqları və Bərabərlik Qurumu rəhbəri-

31 Mart soyqırımı ilə əlaqədar silsilə anım tədbirləri təşkil edilib

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi plana əsasən, Azərbaycan Ordusunun birlik, birləşmə, hərbi hissə, xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində 31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə əlaqədar silsilə anım tədbirləri keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, anım mərasimlərində əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, torpaqlarımızın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların və soyqırımı qurbanlarının xatirələri birgə qeyd olundu. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbirlərdə qeyd olunub ki, 1918-ci ilin 30 mart və 3 aprel tarixləri arasında Bakı şəhərində və Bakı quberniyasının müxtəlif bölgələrində, həmçinin Şamaxı, Quba, Xaçmaz, Lənkəran, Hacıqabul, Salyan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə Bakı Soveti və daşnak erməni silahlı dəstələri tərəfindən azərbaycanlılar kütləvi şəkildə vəhşicəsinə qətlə yetirilib. Ulu Öndər Heydər Əliyev 26 mart 1998-ci il tarixli fərmanı ilə hər il mart ayının 31-nin Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi dövlət səviyyəsində qeyd olunmasının əhəmiyyəti xüsusi vurğulanıb.

Çıxış edənlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin, eləcə də Heydər Əliyev Fondunun ermənilərin xalqımıza qarşı törətdikləri soyqırımı dəhşətlərinin dünyaya tanıtılması istiqamətində həyata keçirdiyi məqsədyönlü tədbirlərdən danışıblar.

Anım tədbirlərində ədəbi-bədii kompozisiyalar, fotosərgilər, sənədli filmlər nümayiş etdirilib.

Hərbi qulluqlarda tərəfindən soyqırımı qurbanlarının abidələri ziyarət olunub, ictimai-siyasi hazırlıq dərslərində mövzuya dair müəhazirələr oxunub.

Deportasiya

Keçmiş bizə gələcəyin təməli kimi lazımdır. O, sabaha yol göstərir, irəliyə hərəkəti işıqlandırır. Xalqımız 70 ildən artıq bir dövrdə çoxmillətli sosialist cəmiyyətində yaşamışdır. Düzdür, həmin dövrün müsbət nəticələri, dəyərləri də danılmazdır. Ancaq demokratik mərkəziyyət adlı rəsmi bolşevik idarəçiliyi, məsuliyətsiz direktivlər, nizamsız proseslər nə qədər ziyalımdan məhvətinə, taleyinin dağılmasına səbəb olmuş, nəticədə fasiləsiz repressiyalarla tamamlanmışdır. Nə qədər istedadın susdurulduğunu, N.Nərimanovun, M.Hadinin, H.Cavidin, Ə.Cavadın, M.Müşfiqin qadağa altına düşdüyünü görmüşük, əsərlərinin oxunmasının yasaq edildiyinin şahidi olmuşuq. Həmin dövrdə elə hadisələr baş vermişdi ki, onların gerçək mahiyyətini, eyni zamanda səbəblərini insan şüuru ya ümumiyyətlə qavraya bilmir, ya da çox çətin qavrayır.

Azərbaycanda sovet totalitarizminin spesifik xüsusiyyətləri vardı. Bu, ilk növbədə dünyagörüşü, siyasi yönümü, milli mentaliteti, xalqın mədəni səviyyəsi ilə bağlı idi. Totalitar sistemin mənbəyi sayılan bolşevizmin tarixi XX əsrin əvvəllərindən başlayır. XIX əsrin son illərində Bakı sosialyönümlü demokratik hərəkatın yaranması və yayılması mərkəzlərdən biri olmuşdur. Yerli əhəlidə bolşeviklərə xüsusilə mənfi münasibət var idi. Bu məsələdə milli amil də mühüm rol oynayırdı. Azərbaycanla bolşevik-yönümlü təşkilat və komitələrin yaranması ölkəyə əhalinin erməni hissəsinin kütləvi axını ilə müşayiət olunurdu ki, bu da azərbaycanlılarda güclü narahatlıqlar doğururdu. Ermənilərin müsəlmanlara qarşı törətdikləri vəhşilik və dəhşətlər yerli əhalinin hafizəsində böyük iz qoymuşdu. 1918-ci ilin mart hadisələri də bu məsələdə həlledici rol oynamışdı. Bakı kommunaı Azərbaycan xalqının tarixində qanlı izlərlə yaddaşlaşmışdı. Möhz erməni bolşeviklərinin əli ilə daşnak hərbi birləşmələri bütün türkləri, o cümlədən Azərbaycanın bölgələrində yaşayan türk-müsəlmanları kütləvi şəkildə qırırdılar.

XI Qırmızı ordunun Hərbi İnqilabi Şurası və yeni qurulmuş sovet hökuməti öz fəaliyyətinin hələ ikinci günü "Müsavat" və "İttihad" partiyalarının rəhbərləri ilə əməkdaşlıq etmək barədə müqavilə imzalamışdı. Lakin bu müqavilə tezliklə Pankratovun rəhbərlik etdiyi XI Qırmızı ordunun Xüsusi Şöbəsi tərəfindən pozulmuşdu. Həmin şəbətə, sonra isə Fövqəladə Komissiya (ÇK) kütləvi həbslər aparmağa başlamış, həbs düşərgələri az vaxtda Azərbaycanın qabaqcıl ziyalı nümayəndələrinin hesabına doldurulmuşdu.

Sonradan 1920-1930-cu illərdə bədnam "kollektivləşmə" dövrü start götürdü. Ortabab kəndlilər "qolçomaq" damğası ilə bir sinif kimi ləğv edilməyə başladı. Sovet cəza orqanları tərəfindən onların bütün mülkiyyətlərinin əllərindən alınması kəndlilərin kütləvi çıxışlarına səbəb oldu. Bu çıxışları "banditizm" adlandırılan siyasi orqanlar həmin narazılıqları silah gücünə çox amansızlıqla yatırırdılar.

Erməni millətçilərinin qanlı oyunları

Sovet Azərbaycanının tarixi həmişə kütləvi deportasiyalarla xarakterizə olunur. Bu deportasiyalar, demək olar ki, hamısı möhz Stalinin dövründə həyata keçirilmişdir. Milli-etnik ayrı-seçkililiyin geniş vüsət alməsi azərbaycanlılara qarşı düşmənçilik mövqeyi tutan ermənilərin əlinə yeni imkanlar vermiş və məhəl onları ardicil seçmələri nəticəsində yüz minlərlə azərbaycanlı öz doğma yurdundan didərgin salınmışdı.

SSRİ Nazirlər Soveti 1947-ci il dekabr ayının 23-də "Ermənistan SSR-dən kolxozçuların və digər azərbaycanlı əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi haqqında" 4083 sayılı qərar qəbul edir. 1948-ci il martın 10-da SSRİ Nazirlər Soveti İ.Stalinin imzaladığı və bilavasitə qərar hissəsindən başlanan bu sənədə əlavə olaraq ikinci bir qərar qəbul edir və bu dəfə İ.Stalinin imzaladığı ikinci qərarda azərbaycanlıların köçürülməsi ilə əlaqədar tədbirlər planı geniş şəkildə öz əksini tapır.

Qərarların həyata keçirilməsi nəticəsində 1948-1953-cü illərdə 150 mindən çox azərbaycanlı dədə-baba torpaqlarından kütləvi şəkildə və zorakılıqla sürgün olunmuşlar. İnsan hüquqlarına zidd olan bu qərarların, xüsusilə "azərbaycanlılar Ermənistan SSR-dən Kür-Araz ovalığına köçürülməsi" qərarı misli bərabər olmayan qəddarlıqla yerinə yetirilmişdir. Həmin qərara əsasən, erməni millətçiləri 150 mindən artıq azərbaycanlı Mil-Muşğan düzənliklərinə və Ceyrançölə deportasiya etmişlər. Onlardan 50 minə yaxını iqlim şəraitinə dözməyərək həlak olmuş, 30 faizə yaxını

isə Stalinin ölümündən sonra vıran qoyulmuş və xarabazara çevrilmiş yurdlarına qayıtmışdı. Bu da azərbaycanlıların deportasiyasının son mərhələsi olmuşdur. Yeni sonrakı hadisələr zamanı bu proses ermənilər tərəfindən daha amansızlıqla və qəddarlıqla başa çatdırılmışdır.

Azərbaycanlıların köçürülməsi məsələsində iki amil önə çəkilirdi. Bunlardan biri xaricdən öz "vətən"inə dönmə erməniləri yerləşdirmək idi. Digəri isə guya Azərbaycanın pambıqçılıq rayonlarında işçi qüvvəsinin çatışmaması idi. Əslində isə bunlar erməni hiyləsi ilə uyduurulmuş arqumentlər idi. Məsələnin daha dərin kökləri vardı. Burada Dağlıq Qarabağ faktoru dayanırdı.

Uzun illər Ermənistanla rəhbər vəzifələrdə çalışmış jurnalist və

məsələ deyildi. Azərbaycan çox çətin problemlər qarşısında qalmışdı. 1949-cu ildə respublikaya daha 40000 nəfərin köçürülməsi qərar verilmişdi. Belə bir vəziyyətdə Azərbaycan Nazirlər Soveti SSRİ Nazirlər Sovetinə məktubla müraciət etmək məcburiyyətində qalırdı. Məktubda xahiş olunur ki, 1949-cu ildə Azərbaycanca 40000 deyil, 12-15000 nəfər köçürülsün. Köçürülənləri onların əvvəl yaşadığı iqlimə uyğun olaraq Azərbaycanın dağ rayonlarında yerləşdirməyə icazə verilsin. SSRİ Nazirlər Soveti bütün bu təklif və xahişləri rədd edir.

Acı talelər və sağalmayan yaralar

Vəziyyət çox gərgin idi. Gələnlər çox çətin şəraitdə yaşayırdılar. Bəzən bir neçə ailə bir daxmayaya sı-

zərdə tutulan güzəşlərdən onları da istifadə etməsinə icazə verilsin. Yəni də rədd cavabı alınmışdı.

Əslində, Qərbi Azərbaycandan sözün əsl mənasında, qovulan azərbaycanlıların Dağlıq Qarabağda yerləşdirilməsi məqsəduyğun olardı. Həm də buranın təbiəti, havası köçkünlərin əvvəl yaşadığı iqlimə yaxın idi. Lakin Martuni rayonunun cəmi üç kəndinə köçürülmüş azərbaycanlıların acı taleyi bu məsələyə aydınlıq gətirmişdi. Belə ki, onlar çox incidilmiş, nəhayət, vilayət ərazisindən qovulmuşdular.

Darısan sənədlər

O dövrdən qalan hər bir sənəd neçə-neçə siri ağır, neçə-neçə həqiqətdən xəbər verir. Tədqiqatçılardan araşdırmalarına diqqət yetirək. Ermənistan köçürülmüş azərbaycanlıların Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin Martuni rayonunda yerləşdirilməsi haqqında arayış maraqlı doğuran sənədlərdəndir.

Qərbi Azərbaycandan deportasiya olunanları Dağlıq Qarabağda yerləşdirmək, demək olar ki, mümkün deyildi. Səbəblər çox idi. Əvvəla, Ermənistan rəhbərliyi hər dəfə səs-küy qaldıraraq Moskvaya bildirdi ki, guya Azərbaycan hökuməti

ləmbəllilər Ermənistanla Gürcüstan arasındakı yerdə özlərinə yeraltı daxmalar qazıb orada yaşayırlar. 4 il zülm çəkən ləmbəllilər yalnız Stalinin ölümündən sonra öz kəndlərinə qayıtmağa müvəffəq olurlar.

1953-cü ildə Stalin vəfat edir. Bundan sonra Kür-Araz ovalığına köç bir qədər səngiyir, əks-proses başlanır və getdikcə sürətlənir. Tədqiqatçılar yazırlar ki, N.S.Xruşşovun hakimiyyət dövründə Ermənistanla yaşayan azərbaycanlılara münasibətdə müəyyən sabitlik yaranır. Lakin bu, üzdə belə idi. Erməni millətçiləri qeyri-leqal fəaliyyətə keçmişdilər, gizli işlər gedirdi. Onlar vaxtaşırı yəni də baş qaldırmaqdan çəkinmirdilər. Ara-sıra torpaq iddiaları ilə bağlı vərəqlər yayırdılar.

Tarixi fərman

Millətçi şovinistlər yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanca rəhbərlik etməyə başlayandan sonra susmağa baladılar. Hərçənd üzdən-irəq arzu - özgedən torpaq qoparmaq istəyi mənfurların qəlblərini dərinliyində idi.

Ulu Öndər Moskvada SSRİ rəhbərliyindən gədənə sonra ermənilər yenidən baş qaldırdılar və keçən əsrin 80-90-cı illərinin acınacaqlı hadisələri oldu. Ermənistanla yaşayan azərbaycanlılar yenidən öz ata-baba torpaqlarından qovuldular. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və ətraf ərazilərdəki bir çox rayonları işğal edildi, bir milyondan çox soydaşımız öz yurtda məcburi köçkünə çevrildi.

Təsədüfi deyil ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev ikinci dəfə hakimiyyətə gəldikdən sonra bu tarixi bir daha xatırlatmağı, möhz ötmə deportasiyaları da diqqət mərkəzində saxlamağı vacib bildi. 1997-ci il dekabrın 18-də Ulu Öndər "1948-1953-cü illərdə azərbaycanlıların Ermənistan ərazisindəki tarixi-etnik torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiya haqqında" fərman imzaladı. Formanda deyildi: "Son iki əsrdə Qafqazda azərbaycanlılara qarşı məqsəduyğunlu şəraitdə həyata keçirilmiş etnik təmizləmə və soyqırımı siyasəti nəticəsində xalqımız ağır mərhumiyyətlərə, milli faciə və məşəq-qətlərə məruz qalmışdır. Mərhələ-mərhələ gerçəkləşdirilən belə qeyri-insani siyasət nəticəsində azərbaycanlılar indi Ermənistan adlandırılan ərazidən, min illər boyu yaşadıkları öz doğma tarixi-etnik torpaqlarından didərgin salınaraq kütləvi qətl və qırğınlara məruz qalmış, xalqımıza məxsus minlərlə tarixi-mədəni abidə və yaşayış məskəni dağıdılıb vıran edilmişdir".

Heydər Əliyev 1947-1948-ci illərdə deportasiya ilə bağlı verilmiş qərarları Azərbaycan xalqına qarşı yönəldilmiş növbəti tarixi cinayət aktı kimi səciyələndirirdi. Çünki bu qərarlar əsasında 150000-dən çox azərbaycanlı Ermənistan SSR ərazisindəki dədə-baba yurdlarından kütləvi surətdə və zorakılıqla sürgün olunmuşdu. "Adi hüquq normalarına zidd olan bu qərarların icrası zamanı avtoritar-totalitar rejimin mövcud repressiya qaydaları geniş tətbiq edilmiş, minlərlə insan, o cümlədən qocalar və körpələr ağır köçürülmə şəraitinə, kəskin iqlim dəyişikliyinə, fiziki sarsıntılara və mənəvi gənəsidə dözməyərək həlak olmuşlar". Göründüyü kimi, Ulu Öndər həmin illərin hadisələrini əsl repressiya adlandıraraq bu işdə erməni şovinist dairələrinin və SSRİ rəhbərliyinin cinayətkar siyasətini pisləmişdir.

O zaman deportasiyanın hərtərəfli tədqiq edilməsi, Azərbaycan xalqına qarşı dövlət soviyyətdə həyata keçirilmiş bu tarixi cinayətə hüquqi-siyasi qiymət verilməsi və onun bəyənəlxalq itimaiyyətdə çatdırılması məqsədu ilə imzalanan formana uyğun olaraq görkəmli alimlərdən, rəsmi vəzifəli şəxslərdən və itimai xadimlərdən ibarət komissiya yaradılmışdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev 1948-1953-cü illərdəki deportasiya ilə bağlı məsələlərdən bəhs edərkən demişdir: "Bəli, həmin bu 70 il müddətində bizim xalqımızın böyük itkiləri olubdur. Biz bunları bilməliyik, gələcək nəsillər də bilməlidirlər ki, Azərbaycanca qarşı bir daha belə xəyanətlərin, təcavüzlərin qarşısı alın bilsin".

İradə ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Araşdırma

Azərbaycan ərazilərində məskunlaşdırma siyasəti türklərin soyqırımlarına münbit şərait yaratdı

"Erməniləşdirilmə siyasəti" ruslar tərəfindən düşünülmüş, əsasən 1828-ci ildə Rusiya və İran arasında bağlanan "Türkmənçay" "sülh" müqaviləsindən sonra ruslar tərəfindən qoyulmuş və ermənilər vasitəsilə həyata keçirilən tarixi termindir".

Bu fikirlər AMEA A.Bakixanov adına Tarix İnstitutunun əməkdaşı Faiq İsmayılovan "Azərbaycan ərazilərində təbii edilən məskunlaşdırma siyasəti türklərin soyqırımlarına münbit şərait yaratdı" adlı məqaləsində yer alıb. AZƏRTAC məqaləni təqdim edir.

Erməniləşdirilmə prosesi Azərbaycan ərazilərində başlayaraq sonralar Türkiyə, Gürcüstan və İran ərazilərini də əhatə etdi. Möhz erməniləşdirilmə siyasətinin nəticəsidir ki, hal-hazırda Azərbaycanın coğrafi ərazisi, 1813-cü ildə 410 min kvadratkilometr olduğu halda, erməniləşmə siyasəti nəticəsində bu ərazilər mənimşilərə 86,6 min kvadratkilometre qədər azaldıldı. Azərbaycan torpaqlarının erməniləşdirilməsi, ərazilərin zəbt edilməsi, mənimşilməsi, əhalinin etnik təmizləmə siyasəti ilə bərabər aparıldığından indiki artıq işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində (Dağistan və Borçalı bölgələri istisna olunmaqla) bir nəfər də olsun azərbaycanlı qalmayıb.

Azərbaycan torpaqlarının erməniləşdirilməsi nə deməkdir?

Erməniləşdirilmə - Azərbaycan torpaqlarının dini, etnik, siyasi, mədəni, coğrafi və tarixi baxımdan rusların təhriki və iştirakı ilə zorla dəyişdirilərək ermənilərə bağışlanmasını təmin etmək, Azərbaycan ərazilərini erməni milləti üçün əbədləşdirmək və eyni zamanda bu torpaqların erməni millətinə məxsusluğunu "sübut" etmək üçün müxtəlif uydurma "sübutlar", "dəlillər" toplayaraq beynəlxalq itimaiyyəti inandırmaq üçün məqsədu şəkildə davamlı təbliğat kampaniyası aparmaq, öz torpaqlarını və əmlaklarını xoşluqla ermənilərə təslim etmədikdə əsgəri qüvvələrin, həmçinin separatçı, terrorçu, kriminal təyinatlı silahlı dəstələrin köməyi ilə öz ərazilərindən zorla qovulmasını həyata keçirən zorakı aksiyadır.

Ermənilər bu çirkin əməllərini həyata keçirmək üçün hətta müxtəlif ölkələrin arxivlərindəki Azərbaycanın əraziləri ilə bağlı əldə etdikləri sənədləri, eləcə də tarixi məlumatları və yazılı mənbələri ya tamamilə inkar edir, ya da məzmunlarını dəyişdirərək erməniləşdirir. 1828-ci ildə rus çarı I Nikolayın fərmanı ilə Alban kilsəsi ermənilərə təbə etdirildikdən dərhal sonra, ermənilər albanlara məxsus mədəni irsi, erməni "mədəniyyətinə" aid olduğunu elan etdilər. Onlar, eyni zamanda alban dövrü yazılı məlumatlarını da erməni dilinə tərcümə edərək materialların əslini ləğv etməyə başladılar.

Eyni fəlakət alban tarixçisi Moisey Kalankatuklunun "Alban tarixi" kitabının da başına gətirildi. Belə ki, müəllif öz ana dilində yazdığı bu kitabı hal-hazırda yalnız erməni dilində əldə etmək mümkündür. Ermənilərin bu uğurluqları erməni millətindən olanların bütün təbəqələrini əhatə edərək, hətta Azərbaycanın dövlət orqanlarında ermənilərin yüksək vəzifə tutmuş şəxslərini də əhatə etmişdir. 2009-cu ilin martında Ermənistan "Qospirint" nəşriyyatı tərəfindən ingilis, rus və erməni dillərində Şagen Mikirtçyan və Şors Davityan adlı erməni müəllifləri tərəfindən buraxılan "Şuşa: şəhərin faciəli həyatı" kitabının "Fon Şuşi və fotoprizrakax" adlanan dördüncü fəsilində qeyd edilir ki, Dağlıq Qarabağla bağlı 1922-ci ilə aid bir çox arxiv sənədləri və fotosəkillər, bir zamanlar Azərbaycanın Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin katibi işləmiş Levon Mirzoyan tərəfindən oğurlanaraq Ermənistanla ötürülmüşdür.

Eləcə də Zaqafqaziya Federasiyası, Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin təşəbbüsü ilə arxiv üçün lentə alınmış, Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin coğrafi ərazilərini və tarixi yerlərinin əks olunduğu materialları 1980-ci ildə Marksizm-Leninizm İnstitutunun Bakı filialının kitabxana müdiri işləmiş Nina Abqorovna Manqasaryan tərəfindən oğurlanaraq müxtəlif yerlərdə gizlədilmiş, 10 il sonra, yəni 1990-cu ildə Ermənistanın müvafiq orqanlarına təhvil verilmişdir.

İndiki Ermənistanın xeyrinə bu cür oğurluqların və digər aksiyaların "uğurla" həyata keçirilməsini strateji cəhətdən yüksək qiymətləndirən imperiyapərəst ideoloqlar, Azərbaycan ərazilərinin erməniləşdirilməsini reallaşdırmaq və bu əraziləri ermənilərə təslim etmək üçün əşadığı adları çəkən zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsini həmişə vacib hesab edirdilər.

Rusların məskunlaşdırılma siyasəti Azərbaycanda necə başa düşülür? Azərbaycanla məskunlaşdırılma siyasəti, qabaqcıl müəyyən edilmiş münbit, strateji cəhətdən əlverişli, bol təbii resurslara malik Azərbaycan torpaqlarında kompakt şəkildə ermənilərin məskunlaşdırılması kimi başa düşülür.

Məskunlaşdırılma 1828-ci ildən başlayaraq, həmişə Rus imperiyası siyasətinin vacib aspektlərindən sayılmışdır. Bu prosesin başladığı ilk illərdə, rus dövlətinin böyük miqdarda maliyyə vəsaiti və əsgəri qüvvələri cəlb edilmişdi. Məskunlaşdırılma prosesi zamanı, bir çox hallarda öz evlərini və əmlaklarını könüllü olaraq ermənilərə təslim etməyən azərbaycanlıların öldürülməsi və zorla evlərdən qovulması üçün xüsusi göstəriş verilmişdi. Gizli erməni-rus razılaşmasına əsasən, hətta ən adi erməni millətindən olanların belə azərbaycanlıların əmlaklarını ələndirə almaq, zor təbii edərək yaşadığı ərazilərdən qovmaq və öldürmək hüquqları var idi. Bu siyasət az sonra Cənubi Qafqazda Erməni separatizminin və erməni terrorunun daha da güclənməsinə və inkişaf etdirilməsinə gətirib çıxardı.

Azərbaycan torpaqlarında ermənilərin məskunlaşdırılması barədə hətta bir çox erməni tarixçilərinin yazdıqları da maraqlı kəsb edir. 1918-1920-ci illərdə rusların məskunlaşdırma siyasətini müşahidə edən erməni tarixçisi A.A.Lalayan gündüzyüri bir məqamın necə baş verdiyini belə təsvir edirdi: "...türk qadınlarını və uşaqlarının, qocaların və yeniyetmələrin məhv edilməsində daşnak dəstələri maksimum şücaət göstərdilər. Erməni daşnak dəstələrini ələ keçirdiyi Azərbaycan kəndləri canlı insanlardan azad olunur və eybəcərəşdirilmiş meyitlərlə dolu xarabalığa çevrilirdi".

Məskunlaşdırma siyasəti, 1828-ci ildə Rusiya-İran müharibəsindən sonra, Rusiya və İran arasında Türkmənçayda bağlanan sülh müqaviləsindən və Rusiyanın İranla sərhədi arasında bir xristian dövlətinin yaradılması ideyasından sonra meydana gəlmişdi. Məskunlaşdırma siyasəti həmişə Rusiyanın dövlət vəsaiti və hərbi qüdrəti hesabına həyata keçirilmişdi. Rusiyanın Cənubi Qafqazda ilk məskunlaşdırma siyasəti, Rusiya-İran müharibəsindən sonra, İranla Rusiya arasında 1828-ci ildə bəhşlənən Azərbaycan torpaqları üzərində gerçəkləşdirilmişdir.

Bu barədə rus tarixçisi N.I.Şavrov özünün "Zaqafqaziya rus işinə təhlükə" adlı əsərində yazırdı: "1826-1828-ci illər müharibəsindən sonrakı iki ildə, yəni 1828-ci ildən 1830-cu ilədək Zaqafqaziya İranın Xoy, Səlməs və Marağa əyalətlərindən 40 min erməni və eləcə də 84600 Türkiyə ermənisi köçürülmüşdür və onlar erməni millətinin az yaşadığı Yelizavetopolun və İravan quberniyalarının ən yaxşı torpaqlarında yerləşdirilmişdir". Bu faktı 1986-cı ildə İravan Dövlət Universitetinin nəşr etdiyi cəmiyyətdə "Ermənistan və ətraf rayonların toponim lüğəti" kitabı bir daha təsdiq edir. Orada göstərilir ki, Ermənistan ərazisindəki erməni kəndlərinin 70 faizindən çoxunda "əvvəlki sakinlər 1828-1829-cu illərdə Türkiyə və İrandan gəlmiş erməni müharibçiləridir".

Rus siyasətçiləri içərisində Azərbaycan torpaqlarının erməniləşdirilməsini qarşı çıxanlar da var idi. O dövrdə Şavrov Rusiyanın Cənubi Qafqazdakı müstəmləkəçilik siyasətində ermənilərdən istifadə edilməsinə etiraz olaraq yazırdı:

"Biz müstəmləkəçilik fəaliyyətimizə Zaqafqaziya rusları deyil, bizə yad olan bir millətin yerləşdirilməsindən başladığı. Onları, həmçinin Tiflis quberniyasının Borçalı, Axıska və Axıləkək qəzalarında yerləşdirdik. Nəzərə almaq lazımdır ki, 124 min rəsmi köçürülən ermənilərlə yanaşı, qeyri-rəsmi şəkildə köçənlər də çox olmuşdur və ümumiyyətlə, köçənlərin sayı 200 min nəfərdən xeyli artıqdır". 1890-cı illərdə Türkiyədə baş verən erməni üsyanları nəticəsində daha 400 minə yaxın erməni bu ərazilərə köçüb gəlmişdi. N.Şavrov daha sonra qeyd edirdi ki, XX əsrin əvvəllərində Zaqafqaziya yaşayan bir milyon yerli əhali deyil, rusların vasitəsilə məskunlaşdırılanlardır. Bütün bu məskunlaşdırılma siyasəti keçən əsrin əvvəllərində Quba, Şamaxı, Şuşa, Gəncə şəhərlərində, Qarabağ və Zəngəzur regionlarında türklərə qarşı törədilən qırğınların kütləvləşməsinə səbəb oldu.

Qanlı izlərlə yaddaşlaşan tarix

partiya təsərrüfat işçisi Həbib Həsənov "Deportasiya" adlı elmi-publistik məqaləsində ("Azərbaycan" qəzeti, 8 avqust 1997-ci il) yazırdı ki, İkinci Dünya müharibəsindən fəşist Almaniyasına qarşı döyüşlərdə SSRİ-nin qələbəsi beynəlxalq aləmdə onun nüfuzunu xeyli gücləndirmişdi. Belə bir dövrdə SSRİ Ali Sovetinə seçkilər kampaniyası genişləndir, deputatlığa namizədlərə seçicilərin görüşləri təşkil olunurdu. 1946-cı il fevralın 1-də Ermənistan KP MK-nin birinci katibi Q.Arutunyanın seçicilərlə görüşü keçirildi. O, müharibədə SSRİ-nin qələbəsindən danışdı, Stalinin böyük rolunu qeyd etdi, A.Mikoyanın xidmətlərini sadaladı, eyni zamanda xaricdə yaşayan çoxlu erməni Ermənistanla gəlmək arzusunda idi. Bildirdi ki, Yunanıstandan 8000, Tehrandan 17000, Cənubi Amerikadan 32000, Suriya və Livandan 50000 erməni köçmək arzusunda idi. Ermənistanın ərazisi isə bu qədər insanı qəbul etmək iqtidarında deyildir. Daha sonra məqalədə göstərilirdi ki, Q.Arutunyanın növbəti hiyləyə əl ataraq Ermənistanla yaşayan azərbaycanlıların Kür-Araz ovalığına köçürülməsi məsələsinə irəli çəkildilər. Əslində, isə məqsəd azərbaycanlılara məxsus əraziləri zəbt etmək idi.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Arxivindəki sənədlər o dövrün faciələrini fakt və rəqəmlərin təsəvvüründə möhkəm qoruyub saxlayır. Bu sənədlərə görə, 1948-ci il noyabrın 1-də Ermənistanın Azərbaycanca 1799 təsərrüfatda birləşən 7747 insan köçürülmüşdü. Üstəlik, bu vaxt ərzində Azərbaycana özbaşına daha 2834 nəfər üzvü olan 429 ailə köçüb gəlmişdi.

Getdikcə sayı artan insanların yerböyər etmək o qədər də asan

günürdü. Coxları yerli əhalinin evlərinin balaca bir hissəsində yaşayırdı. 90000 adamı yerləşdirmək üçün ən azı 20000 yaşayış evi lazımdı idi. Əlavə məktəb və xəstəxanalar tələb olunurdu. Su təchizatı yaxşılaşdırılmalı, hamamlar tikilməli, yeni iş yerləri açılmalı idi. Ən başlıca vəzifə köçkünlər üçün yeni evlərin tikilməsi idi.

1950-ci ilin yanvarında Qaradonludan alınmış teleqramda deyirdi ki, 11 vaxonda köçkünlər üçüncü sutkadr vaqonları tərki etmiş. Noyabr ayında Ucardan alınmış teleqramda isə bildirirdi ki, Zordab rayonuna köçürülmək üçün Ucar stansiyasına gətirilmiş 52 ailə bir aydan artıqdır açıq səma altında gəcləyir. Onlar əvvəllər Beyləqan (Jdanov) rayonuna köçürülən qohumları ilə birlikdə yerləşdirilmələrini xahiş edirdilər.

Narazılıq doğuran səbəblər çox idi. Eyni kənddən, bölgədən gələnləri müxtəlif ünvanlara səpələyirdilər. 1950-ci il üçün tikilməsi nəzərdə tutulan evlərin yalnız 13,4 faizi inşa edilmişdi. Ümumiyyətlə, köçkünlərin ən çətin dövrü 1950-ci ildə olub. Üstəlik, Ermənistanın özbaşına köçüb gələnlər də çox idi.

Azərbaycanlılar Kür-Araz ovalığına adı gələndə, sanki, vahiməyə düşürdülər. Ona görə də ilan mələyən düzlərə köçürülməkdən ehtiyat edərək özləri bəri başdan Ermənistanın çıxır və Azərbaycanı digər rayonlarında yaşamaq istəklərini bildirirdilər.

Beləcə, 1948-ci ildə Kür-Araz ovalığına heç də daxil olmayan Gədəbəy, Qazax, Şamaxor (Şəmkir), Kirovabad (Gəncə), Xanlar (Göygöl), Quba, Dostəfər, Bakının rayonlarına, Maştağa və digər qəsəbələrində onlarca ailə köçüb gəlmişdi. Tədqiqatçı alim Ataxan Paşayev "Köçürülmə" əsərində yazırdı ki, Azərbaycan hökuməti Moskvadan xahiş etmişdi köçkünlər üçün nə-

DQMV-də erməni və azərbaycanlı əhalinin sayındakı nisbəti pozur. İkincisi, muxtar vilayətin erməni məmurları azərbaycanlıların bərdəni yaşamasına qəti etiraz edirdi. Bu azmış kimi, DQMV-nin daşnak rəhbəri erməni sakinləri də köçkünlərə qarşı çox aqressiv idilər, onları hər vasitə ilə sıxışdırır, bezdirmək istəyirdilər.

Beləliklə, 1949-1953-cü illərdə Dağlıq Qarabağın ərazisinə bir nəfər də azərbaycanlı köçkün buraxılmamışdı. Hələ üstəlik, DQMV-nin özündən 132 azərbaycanlı ailəsi Xanlar (Göygöl) rayonuna köçürülmüşdü.

Arxiv sənədlərində göstərilir ki, 1951-ci ildə SSRİ Nazirlər Soveti yanında Baş Köçürmə İdarəsi kollegiya iclaslarında üç dəfə - yanvarın 31-də, aprelin 28-də və avqustun 28-də Ermənistanın Azərbaycanca köçürülmənin vəziyyətini müzakirə edir. İdarənin bu məsələyə belə maraqlı və "narahatlıq" göstərməsi nədən irəli gəlirdi? Səbəb o idi ki, köçürülmüş azərbaycanlılardan gəri - Ermənistanla qayıdamlar vardı. Qərbi bə məsələ özünü göstərirdi. Qərbi Azərbaycanca özbaşına köçüb gələnlər də çox idi. Köçənlər geri qayıdanda isə böyük qalmaqla qopurdu.

Tarixi faktlara nəzər salsaq görərik ki, bu illərdə ermənilərin özbaşınalıqlarına getdikcə daha çox rəvac verildi. 1949-cu ildə Ermənistan SSR Nazirlər Soveti sədrinin göstərişi ilə azərbaycanlıların yaşadığı Ləmbəli kəndindəki kolxoz ləğv edilir. 225 azərbaycanlı ailəsi zor gücünə Gürcüstana deportasiya olunur. Gürcüstana pənəh aparan azərbaycanlılar oradan da qovulurlar. Nəhayət, Ermənistan hökuməti onları yenidən geri qaytarmı, amma öz kəndlərində deyil, Basarkeçər rayonuna göndərir. Lakin üç aydan sonra Basarkeçərdən geri qayıdan

Layihə təkliflərinin verilməsi üçün müraciət: No. RFP/AZE/016/2023

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının Azərbaycanadakı Nümayəndəliyi

➤ QAÇQINLARIN VƏ SİĞİNACAQ AXTARAN ŞƏXSLƏRİN TƏLİMİNİ VƏ ÖZ DOLANIŞIĞINI TƏMİN ETMƏSİNƏ DƏSTƏK

fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün layihə təkliflərini qəbul edir.

- Tender ölkə daxildir.
- Ətraflı məlumatı <http://www.azerweb.com> və ya <https://azerbaijan.un.org/en/225365-request-proposals> internet sahifəsindən əldə edə bilərsiniz.
- Sualların qəbulu üçün son tarix 10 aprel 2023-cü il Bakı vaxtı ilə saat 23:59-dur.
- 27 aprel 2023-cü il Bakı vaxtı ilə saat 23:59-a qədər daxil olan təkliflər etibarlı sayılacaq.

Request for Project Proposal: No. RFP/AZE/016/2023

The Office of the United Nations High Commissioner for Refugees in Baku, Azerbaijan invites you to submit project proposals on:

➤ SUPPORTING REFUGEES' AND ASYLUM-SEEKERS' TRAINING AND SELF-RELIANCE

- The tender is open at a country level.
- For details, please visit <http://www.azerweb.com> or <https://azerbaijan.un.org/en/225365-request-proposals> website.
- The deadline for receipt of questions is 23:59 hrs. BAKU time on 10 April 2023.
- Offers should be submitted by 27 April 2023 at 23:59 hours Baku time.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

“AZƏRBAYCAN” qəzetinə
abunə yazılış davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatıyımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

“Azərpoçt” MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
“Azərmətbuatıyımı” ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
“Qaya” firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
“Region Press” MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
“Səma-M” MMC	(012) 594-09-59
“Ziya” LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
“Pressinform” MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
“City press” MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırq qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz,
(012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

1 Aprel Ümumdünya Gülüş Günüdür

Gülə-gülə bu dünyadan köçən sənətkar

Yoxluğundan bizi 40 illik bir zaman ayırsa da, adı çəkildə istər-istəməz adamın üzü gülmür. Baxışları, danışığı, hərəkətləri, səs tembri, hətta yerisi belə fərqli idi. Sanki Tanrı onu aktyorluq, insanlara gülüş, xoş ovqat bəxş etmək üçün yaratmışdı. Söhbət öz peşəsinə sonsuz sevgisi, bənzərsiz fitri istedadı, yaratdığı çoxsaylı obrazları ilə aktyorluq sənətinin zirvəsinə fəth edərək adını mədəniyyət tariximizə əbədi olaraq yazmış Əliəğa Ağayevdən gedir.

Əliəğa Ağayev ifaçı aktyor yox, yaradıcı təfəkkürə malik sənətkar idi. O, yaratdığı ən xırda obraza belə xarakter verirdi. Aktyorun qəhrəmanları əbədiyaşarlıq statusu alırdı. Onun sənətkarlığı, böyüklüyü onda idi ki, tamaşaçı bu insanın yaratdığı qəhrəmanları başqa aktyorların ifasında qəbul edə bilmirdi. "O olmasın, bu olsun" filmindəki Məşədi İbad obrazını Azərbaycan kino sənətinin uğuru kimi qəbul etməklər. Aktyorun rol aldığı ən kiçik epizod belə, illərlə tamaşaçının hafızasına həkk olub həyata vəsiqə alırdı. "Əhməd haradadır?" filmindəki kassir obrazını Əliəğa Ağayev canlandırdı. Filmin ekran həyatı yaşamasından 60 il keçsə də, bu epizodu xatırlamayan kinosever tapılmaz.

Əliəğa İsmayıl oğlu Ağayev 1913-cü ildə martın 22-də Bakıda anadan olub. Erkən yaşlarından atasını itirib. Yedinci sinfi bitirdikdən sonra Paris Kommunası adına gəmi təmiri zavodu nəzdindəki sənət məktəbində oxuyub. Əmək fəaliyyətinə gəmi təmiri zavodunda çilingər kimi başlayıb. Əliəğa Ağayevin canatımlı şirin sözi var idi. Rol aldığı səhnələrdə mahınları özü ifa edirdi. Elə zavodda işləyəndə ona aktyorluq sənətinə cığır açmaqda sözi kömək

etmişdi. Bəm və şirin zümzüməli səsli işdə dodaqaltı zümzümə edən Əliəğanın iş yoldaşları onun istedadını hiss edib zavodun dram dərnəyinə yazılmasını məsləhət biliblər. Aktyorun ilk rolu Mirzə Fətəli Axundzadənin "Hacı Qara" komediyasında Hacı Qara obrazı olub. Beləliklə, Əliəğa Ağayevin Hacı Qara ilə başlayan aktyorluq fəaliyyəti yüzlərlə yaddaqalan obrazın təməlini qoydu. 1983-cü ilin 13 noyabrında başa çatıb.

1936-cı ildə Gənc Tamaşaçılar Teatrının (əvvəlki adı Fəhlə Uşaqlar Teatrı idi) kollektivinə işə qəbul olunan görkəmli gülüş ustası peşəkar səhnədə ilk dəfə Jül Vernin "Kapitan Qrانتın uşaqları" əsərində çixış edib. Qısa müddətdə fitri istedadı ilə teatrın yaradıcılıq mühitinin inamını qazanan Əliəğa Ağayev az sonra əksər tamaşalarda rol alıb. Aktyor Gənc Tamaşaçılar Teatrında klassik milli və dünya dramaturqlarının əsərlərində bir-birindən fərqlənən maraqlı, koloritli silsilə rollar yarıdıb.

Dahi bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəylinin operettası əsasında çəkilmiş "O olmasın, bu olsun" bədii filmindəki Məşədi İbad obrazı aktyora növbəti respublikamızda, hətta dünyada böyük şöhrət qazandırdı. Bu filməki Məşədi İbad obrazını

yaradan aktyor Əliəğa Ağayev 1961-ci ilin payızında Akademik Milli Dram Teatrında işə qəbul olub. Milli Dram Teatrının səhnəsində aktyorun ilk rolu Şıxəli Qurbanovun "Əcəb iş düşdük" komediyasında Ahiş Surxayevici obrazı olub.

Əliəğa Ağayevə bəzən komediya ustası, gülüş aktyoru deyilir. Məsələ burasındadır ki, onun sənətinin sərhədi yox idi. O, əsl sənətkar idi. Komediyalarda, satirik səhnələrdə güldürməyi bacardı ki, kimi, dramatik rolları ilə insanların düşündürməyi də bacarırdı. Onun gülüşü yüngül, monasız güldürmək xatirinə deyildi. Əsl hədəfə istiqamətlənmiş satiri, tərbiyəedici yumor idi.

İyirmi iki il Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında işləyən Əliəğa Ağayev təkcə bu böyük sənət ocağının səhnəsində yüzlərlə obraza səhnə həyatı vermişdi.

Görkəmli səhnə ustası Əliəğa Ağayevin Məşədi İbadla başlayan kino yaradıcılığı "Sehri xalət"da Xan, "Görüş" də Şıxəli, "Qanun naminə"də

anbardar Məmmədخان, "Bir məhəlləli iki oğlan" filmində Feyzi və digər yaddaqalan obrazlar yaratmışdır. Ümumilikdə aktyor 37 filmə gözəl obraz yaratmaqla kino tariximizə də öz adını əbədi olaraq yazan nadir sənətkarlardandır.

Aktyorun səhnə fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilərək ona 1943-cü ildə respublikanın Əməkdar artisti, 1954-cü ildə isə Xalq artisti fəxri adları verilmişdi.

Aktyorun ölümü də çox qorub olub. Sanki hansısa bir rolu ifa edirmiş kimi. 1983-cü ilin 13 noyabrında yaxınları, dostları ilə bir süfrə arxasında oturub lətifələr danışır. Sonuncu dəfə sevdiklərini güldürür və özü də gülmür. Güldüyü yerdə qəfilən gözlərini əbədi yumur. Amma bu dəfə pərdələr çökür. Alqış səsləri eşidilir. Gözlərdəki gülüşü göz yaşları avəz edir. Beləcə, böyük bir sənətkarın bu dəfə səhnə həyatı yox, ömrü gülə-gülə tamamlandı.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Azercell abunəçilərinin nəzərinə!

"Azercell Telekom" MMC tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daha da artırılması məqsədilə aparılacaq təkmilləşdirilmə işləri ilə əlaqədar 04.04.2023-cü ildə gecə saatları ərzində bəzi xidmətlərin istifadəsində müvəqqəti çətinliklərin yaranması mümkündür.

Donald Trampın tezliklə həbs olunacağı ehtimal edilir

Eks-prezidentə qarşı rəsmi olaraq cinayət işi açılması barədə qərar verilib

Əvvəli 1-ci səh.

Martın 31-də işə bununla bağlı prokurorluq elan edib: "Bu gecə biz cənab Trampın vəkili ilə əlaqə saxladığımız ki, onun gələcəkdə məhkəmə qarşısına çıxarılması üçün Manhattan dairə prokurorluğuna təslim olmasını təşkil edək".

İttihamin təfərrüatları hələlik açıqlanmayıb.

Bu, Trampa qarşı aktrisa Stormi Danielsə (əsl adı Stefani Kliffords) susunluq pulunun ödənilməsi ilə bağlı bir neçə araşdırmadan ibarətdir. İş materiallarına görə, 2016-cı il seçkilərindən əvvəl Tramp vəkili Maykl Koen vasitəsilə Stormi Danielsə on il əvvəl 130 min dollar ödəyib. Bu ödəniş özlüyündə qeyri-qanuni olmasa da, Trampın vəkili həmin vəsaiti məhkəmə xərcləri kimi sənədləşdirib və bu, artıq maliyyə sənədlərinin saxtalaşdırılması, yəni cinayət kimi qiymətləndirilir.

Xatırladaq ki, vəkili Maykl Koen 2018-ci ildə üç il həbs cəzasına məhkum edilmiş, amma o vaxt prezident olan Donald Tramp rəsmi ittiham irəli sürüləməyib.

İndi münisiflər heyətinin qərarından sonra Manhattan dairəsinin prokuroru Elvin Breqqi eks-prezidentə qarşı rəsmi ittiham irəli sürəcəyi gözlənilir.

Trampın özü Danielslə yaxın münasibətdə olduğunu inkar edir, lakin həbs olunacağını gözlədiyini deyib. CNN telekanalının xəbərinə görə, keçmiş prezident tərəfdarlarını nümayişə çağırmaqdan sonra Nyu Yorkun və Vaşinqtonun polis qüvvələri həyəcan təbili çalıb.

Hazırda Florida ştatında yaşayan Trampın yaxın vaxtlarda Nyu Yorkdakı məhkəmə qarşısına çıxması və rəsmi həbs olunacağı ehtimal edilir. Cinayət işlərində şübhəli bilinən bütün şəxslər kimi onun fotosu çəkiləcək və barmaq izlə-

ri götürüləcək, daha sonra iş üzrə ilk məhkəmə iclası keçiriləcək.

ABŞ-nin CBS telekanalı Trampın vəkili olaraq Stefan Kliffordsun da prezidentə qarşı rəsmi ittiham irəli sürəcəyi xəbər verib. Qanunu rəhbər bilən bir millət zəngin və güclüləri, hətta yüksək vəzifələr tutsal da, ciddi şəkildə sorğu-sual etməyə borcludurlar".

Bir çox şərhçinin fikrincə, Trampa qarşı digər iddialar kimi, Stormi Daniels işi həqiqətən də onun yenidən prezidentliyə namizəd olmaq planlarına təsir edə bilər.

Bu günlərdə "Röyter" agentliyinin si-farisi ilə keçirilən sorğuya görə, hətta Respublikaçılar Partiyasının üzvləri arasında təxminən 44 faiz hesab edir ki, rəsmi ittiham irəli sürüləcəyi təqdirdə Tramp seçkidən çəkilməlidir.

Respublikaçıların prezidentliyə namizədliyi üçün Trampın əsas rəqibi olacağı gözlənilən Florida ştatının qubernatoru Ron Desantis NyuYork Böyük Münisiflər heyətinin qərarını pisləyib və Florida ştatının sabiq dövlət başçısının ekstradiyasında əməkdaşlıq etməyəcəyini bildirdi.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin rəhbərliyi və kollektivi Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Vəli Abdullayevə qardaşı

MUSTAFA ABDULLAYEVİN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Laçın Rayon Məhkəməsinin sədri Cavad İbrahimov və məhkəmənin kollektivi Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Vəli Abdullayevə qardaşı

MUSTAFA ABDULLAYEVİN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Qəbul otağı - 539-68-71, 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39

Məsəl katib - 539-43-23, 539-44-91, 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68

İnformasiya şöbəsi - 538-56-60, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Mühəsibathiq - 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə
contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5180
Sifariş 745

Qiyəti 40 qəpik